

ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
Τριμηνιαίο όργανο
της Αδελφότητας
Αγναντιτών

Γραφεία: Σοφοκλέους 33 - 5ος όροφος - Τ.Κ. 10552 - Τηλ. - Fax: 210-3313.067 - Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2007, Αρ. Φύλλου 159 • www.agnanta.com.gr

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΔΟΣΗ ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΣΤΕΦ. Μ. ΦΙΛΟΥ

Βαρύ Αγναντίτικο και Τζουμερκιώτικο Πένθος

Η θλιβερή είδηση του ξαφνικού θανάτου του **Στέφανου Μ. Φίλου**, μας κεραυνοβόλησε!... Όλων των Αγναντιτών και πολλών Τζουμερκιωτών έπεσαν, κυριολεκτικά, τα ακουστικά των τηλεφώνων απ' τα χέρια τους. Κανένας δεν περίμενε να ακούσει πασχαλιάτικα ένα τόσο θλιβερό μηνύατο. Τίποτε δεν το προμνούσε. Λίγες ημέρες πριν, Μεγαλοβδομαδιάτικα, είχε τηλεφωνήσει σε πολλούς χωριανούς και φίλους του για να τους ευχαθεί "Καλό Πάσχα!"

Έφευγε για τα αγαπημένα του Άγναντα για να περάσει εκεί, στο χωριό του, μέσα στην καταπράσινη και ευωδιαστή φύση, τις Άγιες Ημέρες, όπως το συνήθιζε. Και τις γιόρτασε ευφρόσυνα, οικογενειακά και παραδοσιακά. Την τρίτη ημέρα της Λαμπρής βρέθηκε οικογενειακώς στην Άρτα για να χαρεί εκεί μαζί με τα παιδιά του την εορταστική Μεταπασχαλινή Εβδομάδα. Όμως, η νύχτα της 10^{ης} προς την 11^η Απριλίου δεν έμελλε να ξεμερώσει!... Κοιμήθηκε ήρεμα σαν πουλάκι. Ο γλυκός και γαλίνιος ύπνος εκείνης της βραδιάς τον κέρδισε για πάντα, ύστερα από 83 χρόνια εγρήγορης και προσφοράς... **Συνέχεια σελ. 6**

Η 30^η Επέτειος της Εφημερίδας μας

Συμπληρώθηκαν την 31-5-2007 τριάντα ολόκληρα χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε το πρώτο φύλλο της Εφημερίδας μας "ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ". Η ιδέα για την έκδοση μιας Εφημερίδας Αγναντιτικών συμφερόντων είχε ριχθεί από πολύ παλιά. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1950 απασχολούσε μια ομάδα νέων τότε Αγναντιτών. Την αποτελούσαν μερικοί ζωηροί και ανήσυχτοι νέοι του χωριού μας: Οι αειμνηστοί Βασίλης Γ. Κολιός, Αριστοτέλης Κ. Σιαπάτης

μακριά που παίρνονταν οι αποφάσεις και σαν ενισχυτή της φωνής τους, σαν ντυντούκα, φαντάζονταν την Εφημερίδα.

Γράφει ο Χρήστος Αρ. Παπακίτσος

Είχαν μάλιστα καταλήξει και στον τίτλο της Εφημερίδας που οραματιζόνταν: "Αγναντίτικοι Αντίλαλοι" θα την ονόμαζαν. Οι τότε όμως συνθήκες δεν ήταν ευνοϊκές για ένα τέτοιο "γυφταπήδημα"! Τα οικονομικά ήταν

της όποιας προσφοράς τους.

Το Φεβρουάριο του 1966 ο συντάκτης του παρόντος μετατέθηκε στην Αθήνα και μετέχοντας στη Γενική Αρχαιρεσιακή Συνέλευση των Μελών της Αδελφότητάς μας, που έγινε το Μάρτιο της ίδιας χρονιάς, εισηγήθηκε την έκδοση εφημερίδας. Κάποιοι μειδίασαν ειρωνικά, μερικοί θεώρησαν τον νεαρό εισηγητή ονειροπόλο και άλλοι, οι περισσότεροι, υποδέχτηκαν την πρόταση με έκδηλο προβληματισμό και ενδιαφέρον. Ανάμεσα σ' εκείνους που ενστερνίστηκαν την ιδέα, ήταν: Ο τότε εκλεγείς Πρόεδρος του Δ. Σ. αειμνηστος Καθηγητής Κώστας Αηδόνης και οι επίσης αειμνηστοί χωριανοί μας Κώστας Δ. Μπαλατσούκας, Γιώργος Θεοδωρής, Δημοσθένης Κρεμπούνης, Γιώργος Βρόντος και από τους επίζώντες θυμάμαι τους κ.κ. Ιωάννη Φλούδα και Ευάγγ. Μαυροπάνο. Το Δ.Σ., στο οποίο είχα εκλεγεί Ειδικός Γραμματέας, με εξουσιοδότησε να κάνω τη σχετική προεργασία και να φέρω ολοκληρωμένη πρόταση στην επόμενη Γεν. Συνέλευση, ώστε με την έγκρισή της και τις ευχές της να ξεκινήσει ένα τόσο σοβαρό για την εποχή εγχείρημα. Τον επόμενο χρόνο ο Κώστας Αηδόνης, για λόγους υπηρεσιακούς, δε μετείχε στη Διοίκηση της Αδελφότητας της περιόδου 1967-68 και το νέο Δ.Σ. (Πρόεδρος ο Γ. Ν. Στεργίου και Γεν. Γραμματέας ο Χρ. Αρ. Παπακίτσος), είχε θέσει σαν πρώτο μέλημά του την έκδοση της Εφημερίδας. Όμως, πριν καλά-καλά συμπληρωθεί ο πρώτος μήνας της θητείας του, ξέσπασε το πραξικόπημα των συνταγματαρχών και κάθε σκέψη για τόσο υψηλές και μακρινές πτήσεις εγκαταλείφθηκε. Τα φτερά μας δεν άντεχαν να σηκώσουν το ασήκωτο βάρος των "βαριδιών" που μας είχαν κρεμάσει... Αλλωστε, από τότε η Αδελφότητά μας άρχισε να υπολειτουργεί και από το 1972 αδραναιοποιήθηκε πλήρως. Αναβίωσε την Άνοιξη του 1976.

Το Δ. Σ. εκείνης της χρονιάς (περίοδος Ιουνίου 1976- Ιουνίου 1977) αποφάσισε να εκδοθεί η Εφημερίδα μας. Η ιδέα αυτή, που αποτέλεσε τη μαγιά

Αγναντίτικη Βιβλιοκρισία

ΧΑΡ. ΖΑΧΟΥ - ΧΡ. ΤΟΥΜΠΟΥΡΟΥ:

"Αγναντίτικα Λιχνίσματα"

(Έκδοση Δήμου Αγνάντων, Αθήνα 2007)

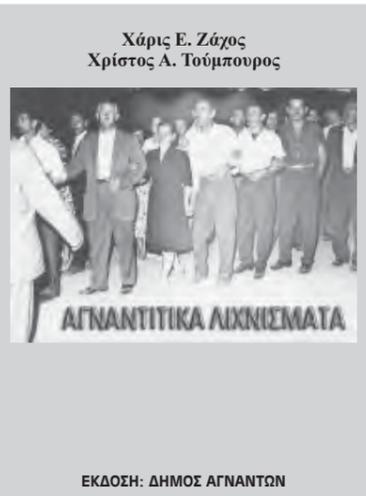
Διάβασα νωπό-νωπό το βιβλίο "Αγναντίτικα Λιχνίσματα" των συγχωριανών μας συγγραφέων **Χαρ. Ζάχου και Χρ. Τούμπουρου** και ομοιογώπως δεν μπορώ να κρύψω τον ενθουσιασμό μου! Τα κείμενά του, ζωντανά, χαριτωμένα και αρμονικά συνταιριασμένα με σπάνιες φωτογραφίες της παραδεισένιας Αγναντίτικης φύσης και των αγνών ανθρώπων της, συνεπαίρνουν τον αναγνώστη!

Ένας ακόμη βωμός στήθηκε στο χωριό μας απ' όπου αναδύονται ευωδιαστά θυμιάματα και αναπέμπονται με ευλάβεια αινέσιμοι ύμνοι προς τον τόπο μας και τους ανθρώπους του, σαν "δόσεις" απόβεςεις

Γράφει ο Χρ. Αρ. Παπακίτσος

του οφειθόμενου ηθικού μας χρέους! Και αναπέμπονται με συγχρονισμένη συναισθηματική μελωδία, αηδή με διακριτή τη χροιά της φωνής των μεθών της διωδίας. Διαβάζοντάς το, σου 'ρχονται στο νου μνήμες και φρεσκαρόνια (ή ξαναχαράσσονται) στη συνείδησή σου γεγονότα που τείνουν να ξεθωριάσουν ή και να σβηστούν. Σε κάνει να βήσεις οδοκάθαρα μπροστά σου πρόσωπα οικεία και σεβαστά, άλλα φευγάτα και άλλα ζωντανά, που σμάδεψαν ή σημάδευσαν ακόμα την ιστορία του χωριού μας με

(Συνέχεια στη σελίδα 10)

ΕΚΔΟΣΗ: ΔΗΜΟΣ ΑΓΝΑΝΤΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΡ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ:

"Από την Τζουμερκιώτικη Λαλιά στη Λαϊκή μας Παράδοση"

(Έκδοση Δήμου Αγνάντων - Αθήνα 2006, σ. 386).

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού είναι και η γλωσσική παράδοση κάθε τόπου. Κατά καιρούς βλέπουν το φως της δημοσιότητας αρκετά πονήματα γύρω από το τοπικό γλωσσικό ιδίωμα χωριών, πόλεων, καθώς και ευρύτερων περιοχών, χάρις στις χορηγίες Ιδιωτικών Τραπεζών, φιλοπροόδων Δήμων, Συλλόγων, Αδελφότητων, Επιστημονικών Εταιρειών κ.τ.λ., πράγμα που θα ήταν αδύ-

νατο να πραγματοποιηθεί με τα συνήθως πενιχρά μέσα του κάθε ερευνητή.

Μια τέτοια "χορηγία" είναι και η δαπάναις του Δήμου Αγνάντων έκδοσης του ανωτέρω καλαίσθητου και πολυσέλιδου βιβλίου, η οποία και πρέπει να επαυθευθεί, γιατί φανερώνει ευαισθησία και αγάπη σε στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού.

Από τα πέντε κεφάλαια του βιβλίου (Συνέχεια στη σελίδα 10)

Αυτό ήταν το πρώτο φύλλο της εφημερίδας μας το 1977.

και οι επίζώντες Μιχ. Γ. Χάρος, Ευάγγ. Δ. Δήμος και Χρ. Αρ. Παπακίτσος. Κάθονταν τα καλοκαιρινά απόβραδα εκεί κοντά ή γύρω από τον λεγόμενο "σοφρά" της πλατείας του Αγ. Γεωργίου και ονειροπολούσαν! Ήθελαν κάτι να αλλάξει στο χωριό. Ήθελαν να το δουν πιο ζωντανό, πιο διεκδικητικό και πιο κοντά στον πολιτισμό της εποχής. Ήθελαν να διαλαλήσουν με στεντόρεια φωνή αυτή τους την επιθυμία, για να ακουστεί εκεί

για κλάματα, τα τυπογραφεία μακριά, οι συγκοινωνίες υποτυπώδεις, αλλά και τα μέλη της ομάδας βρίσκονταν στο στάδιο των σπουδών ή της αναζήτησης εργασίας. Ήθελαν, αλλά δεν μπορούσαν!... Έτσι, οι πράγματι ευσεβείς πόθοι τους αιωρούνταν στη σφαίρα των ορατισμών τους. Αργότερα σκόρπισαν, αλλά ο καθένας πήρε μαζί του και κάποιο κομμάτι από τους κοινούς ορατισμούς τους, που αποτέλεσε τη μαγιά

Καλοκαίρι 2007

Κοντά στους δικούς μας ανθρώπους, κοντά στη φύση, κοντά στο ποτάμι, ανάμεσα στην νουχία του τόπου μας.

Με τις παρέες μας, την πρέφα και το τριόμφο, με τα πανηγύρια και τα κθαρίνα, κοντά στους ανθρώπους μας που έχουν φύγει.

Σας περιμένουμε στο χωριό, για να γεμίσουν οι πλατείες από παιδικές φωνές και οι γειτονιές από συντροφικές παρέες.

Μη ξεχάσετε να πάρετε και τους φίλους σας. Πάμε για τα ψηθά βουνά.

Καθό καθοκαίρι

Το Δ.Σ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Την Κυριακή 8-4-2007 (α-νήμερα της Λαμπρής) στα Γιάννινα, ο Γεώργιος Αθαν. Μπαζούκας και η σύζυγός του Ελένη Μαλλιάτου απέκτησαν το πρώτο κοριτσάκι τους.

- Στις 21-2-2007, στα Ιωάννινα, ο Ευάγγελος Τάτσος του Κων/νου και η Ελένη Χρίστου του Γεωργίου, απέκτησαν το δεύτερο κοριτσάκι τους.

- Στις 3 Απρίλη 2007 η γιατρός Λαμπρινή Νούσια που εργάστηκε στο Κέντρο Υγείας στα Άγναντα, σύζυγος Ακη Σειμένη, έφερε στον κόσμο ένα όμορφο αγοράκι.

Στους ευτυχείς γονείς ευκόμαστε να τους ζήσουν.

Βαφτίσια

• Την 12-4-2007 ο Κων/νος Αθ. Βούλγαρης, γιος της συγχωριανής μας Σταυρούλας Χάρου- Βούλγαρη και η σύζυγός του Ελευθερία (Τέρη) Φακίτσα, κόρη του Νικολάου Κ. Φακίτσα, βάπτισαν το γιο τους στον Ι. Ν. Παναγίας των Βλακερνών Άρτας, με ανάδοχο την Ειρήνη Καραβασιλή (κόρη του γνωστού Δικηγόρου Άρτας Χρ. Καραβασιλή) που του έδωσε το όνομα **Θανάσης**.

Ακολούθησε σε Κέντρο των Βλακερνών "τετρακούβερτο" γλέντι μέχρι αργά το απόγευμα, κατά το οποίο ο παππούς Νίκος με τον νεοφώτιστο εγγονό του στα χέρια και με όλους τους συγγενείς έδωσαν ρεσιπάλ επίδειξης σε όλα τα είδη του χορού. Να ζήσει ο νεοφώτιστος Θανάσης και να τον καμαρώνουν οι ευτυχείς γονείς και παππούδες του.

• Στις 29.4.2007 ο Νικόλαος Κων/νου Τάτσος και η σύζυγός του Φιλία Ελευθερίου Μπισοτάκη, βάπτισαν τη δεύτερη κόρη τους στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου (Παναγίτσας) στον πράσινο λόφο Ν. Ηρακλείου Αττικής.

Οι νονοί Σταύρος και Παυλίνα Γούντ της χάρισαν το όνομα Κωνσταντίνα-Μαρίνα. Ακολούθησε γλέντι των καλεσμένων σε κέντρο της περιοχής.

ΓΑΜΟΙ

- Στις 3 Φεβρουαρίου του 2007 παντρεύτηκε ο Στέφανος Σιαπάτης από τη Σκέζα την εκλεκτή της καρδιάς του Αδριανή στην Μεταμόρφωση της Ανω Γλυφάδας.

• Η ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ (ΛΙΤΣΑ) ΧΡ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΥ και Ο ΒΑΣΙΛ. ΝΙΚΟΛΙΤΣΑΣ παντρεύτηκαν στον Ιερό Ναό Αγίας Φιλοθέης του ομώνυμου Δήμου την Κυριακή 3 Ιουνίου 2007.

Παρακαλούμε τους χωριανούς που έχουν το χάρισμα να γράφουν -και σίγουρα υπάρχουν πολλοί- να μας αποστέλουν τα γραπτά τους προς δημοσίευση, διότι μ' αυτόν τον τρόπο αποκτά πλουραλισμό και ποικιλία η εφημερίδα.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

1. Στη στήλη "Κοινωνικά" δημοσιεύονται όσα γεγονότα υποπίπτουν στην αντίληψή μας και όσα μας γνωστοποιούν με επιστολές ή FAX οι ενδιαφερόμενοι.
2. Νεκρολογίες και φωτογραφίες των χωριανών μας που απεβίωσαν, δημοσιεύονται μόνο εφόσον μας αποστέλλονται από συγγενείς και φίλους αυτών.

Θάνατοι

• Την 20-5-2007 απεβίωσε στο Περιστέρι σε ηλικία 74 ετών και κηδεύτηκε την επομένη στο Νεκροταφείο του Αγίου Βασιλείου Περιστερίου η Κατίνα Τσιλιβή, κόρη Ιω. Γεωργονίκου και της Μαρίας Δ. Χάρου.

• Απεβίωσε στις 23/3/2007 και κηδεύτηκε στην Άγναντα η Γιαννούλα - Νούτσου Αρετή, σε ηλικία 48 ετών.

• Απεβίωσε στις 11/4/07 και κηδεύτηκε στην Άγναντα ο Φίλος Στέφανος, ετών 83.

• Απεβίωσε στις 11/4/07 και κηδεύτηκε στην Άγναντα η Κεφάλια - Κολαράκη Σπυριδούλα, ετών 88.

• Απεβίωσε στις 14/4/07 και κηδεύτηκε στην Άγναντα η Χαρατοσή Παρθενία του Κων/νου, ετών 73.

• Απεβίωσε στις 17/4/07 και κηδεύτηκε στην Αθήνα η Τσώλη - Καπέλη Κωνσταντίνα.

• Σκοτώθηκαν σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα στις 26/4/07 και κηδεύτηκαν στα Ιωάννινα ο Στ α ύ ρ ο υ (Στέρπας) Στέφανος και η σύζυγός του Λαμπρινή.

• Απεβίωσε στις 4/5/07 και κηδεύτηκε στην Άγναντα ο Θανάσης Ευάγγελος, ετών 92.

• Απεβίωσε στις 18/3/07 και κηδεύτηκε στην Άρτα ο χωριανός μας Τσακαγιάννης Χρήστος.

• Απεβίωσε στις 13/6/07 και κηδεύτηκε την επομένη στη Ραφήνα ο χωριανός Βασίλειος Χριστοδούλου, 73 ετών.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Θέλω μέσω της εφημερίδας, «ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ» να ευχαριστήσω τις οικογένειες:

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΦΙΛΟΥ
ΛΑΜΠΡΙΝΗΣ ΜΠΑΚΟΥ
ΚΩΝ/ΝΟΥ ΧΑΡΑΤΣΗ
που μου ανέθεσαν τα μνημόσυνα προσφιλών ανθρώπων τους.
Ο Θεός ας τους αναπαύσει τις ψυχές τους.
Σας ευχαριστώ για την τιμή που μου κάνατε.
Μαρίκα Ζάχου
τηλ. 26850 - 31309

Καπέλης Χρήστος.
Απεβίωσε την 1η Ιανουαρίου 2007.

Το Δ.Σ. της Αδελφότητας συλλυπείται θερμά τους οικείους τους.

Συχαρητήρια

Η εκλογή του Δημάρχου μας κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΑΣΙΑΚΟΥ ως Προέδρου της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Άρτας τιμά ασφαλώς τον ιδιον ως προσωπικότητα γενικότερης ακτινοβολίας στο Νομό μας, αλλά περιποιεί ιδιαίτερη τιμή και στον Δήμο Αγνάντων και στους δημότες του.

Μαζί με τα ειδικρινή συχαρητήριά μας για την εκλογή του, εκφράζουμε και τις ευχές για επιτυχία και στα νέα διευρυμένα καθήκοντά του και για πραγμάτωση όλων των ευγενών επιδιώξεων και φιλοδοξιών του, πιστεύοντας ότι, όσο ευρύτερη είναι η αναγνώριση και η καταξίωση του πρώτου πολίτη του Δήμου μας, τόσο πιο πολύ αντανακλάται αυτή και στον τόπο μας και στους ανθρώπους που πρώτοι τον επέλεξαν.

Αδελφότητα Αγναντιπών
Αθίνας

Επιτυχίες

Ο Αριστείδης - Γιώργος Κων. (Αρ.) Παπακίτσος πέτυχε στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Σπουδών Πληροφορικής στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα ενυπόγραφα κείμενα, που φιλοξενούνται στην Εφημερίδα μας, δεν εκφράζουν πάντοτε τις θέσεις και τις απόψεις της Αδελφότητάς μας.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Γραφ. Σοφοκλέους 33
Τ.Κ. 105 52 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. - Fax: 210-3313067

www.agnanta.com.gr

E-mail:
info@agnanta.com.gr

Εκδότης:

Χρήστος Γ. Χριστοδούλου
Πρόεδρος της Αδελφότητας

Κωδικός: 3734

Υπεύθυνος
τυπογραφείου:

ΑΦΟΙ ΖΟΥΜΠΟΥΛΗ Ο.Ε.

Γερανίου 7 - 2ος όροφος
Τηλ. - Fax: 210-52.38.107
E-mail: costaszl@yahoo.gr

ΣΥΝΔΙΟΜΙΞΣ

Βίνη Λοίζα	50
Γεωργονίκος Ευάγγελος του Χρ.	20
Γιαννούλα Αριστέα	20
Ευαγγελίου Θωμάς	20
Καπέλη Αικατερίνη	20
Καπέλης Βασίλειος του Κων/νου	20
Καπέλης Νικόλαος	20
Κοντορίνης Δημήτριος	50
Λιάπατας Δημήτριος	30
Μάντζιου - Παπακίτσου Σπυριδούλα	20
Μάντζιου Σπυριδούλα	20
Παπαθεοδώρου Βασίλειος	20
Παπακίτσος Βασίλης	30
Παπακίτσου - Τύρη Φρόσω	20
Παππάς Δημήτριος Λεπιανά	10
Τάτσος Λάμπρος του Κων/νου	10
Τσακτοίρας Ιωάννης Πάτρα	15
Τσιμπέρης Κων/νος	10
Φίλος Απόστολος του Μιχαήλ	25
Φίλος Παναγιώτης του Αποστόλου	25
Κούκος Ιωάννης (Ιωάννινα)	10
Θεοδώρα Ανδρόνη-Τασιούλα (Ιωάννινα)	20
Πανούτσου-Ντάση Χριστίνα (Ιωάννινα)	20

- Οικογένεια Νικοϊού Κώστα χρηματικό ποσό στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου αντί στεφάνου.

- Στον αγαπημένο μου και αξέχαστο φίλο μου Στέφανο χρηματικό ποσό στην εκδήλωση Κοιμήσεως Θεοτόκου και καλή αντάμωση (Γκουβάς Αλέκος).

Αντί στεφάνου
Χρηματικό ποσό για το Πνευματικό Κέντρο Μουχουσιού Ραφταναίων οι οικογένειες:

1. Παπαθεοδώρου Βασίλειος
2. Παπαθεοδώρου Ιωάννης
3. Χριστογεώργου Στυλιανού

4. Ο Σύλλογος Φρασιωτών αντί στεφάνου χρηματικό ποσό στον Άγιο Κων/νο Φράστων

Η Επιτροπή
Μπαζούκας Αθανάσιος
Γεωργονίκου Βούλα

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ (1933-2007)

Το χωριό μας, δυστυχώς, γίνεται συνεχώς φτωχότερο... Ένας ακόμη εκλεκτός συγχωριανός μας, η προσωποποίησης της αγωνιστικότητας, της αισιοδοξίας, του αυθορμητισμού και της ευαισθησίας, δεν υπάρχει πια ανάμεσά μας!... "Έφυγε" στις 13 Ιουνίου 2007, αφού τελικά κικήθηκε από την αδυσώπητη ανθρώπινη μοίρα. Η κηδεία του έγινε την επομένη στη Ραφήνα, από τον Ιερό Ναό της Αναλήψεως.

Τον νεκρό αποχαιρέτησε ο παλιός συμμαθητής και φίλος του **Χρήστος Αρ. Παπακίτσος**, με τα εξής λόγια:

"Αλησμόνητε Βασίλη, φίλε αδελφικό και αγαπημένο.
Σφίγγω την καρδιά μου και επιχειρώ να σου απευθύνω τον ύστατο αποχαιρετισμό... Είναι πολύ οδυνηρό, είναι τραγικό, να λες το στερνό "αντί" στον πρώτο φίλο που γνώρισες στην ζωή σου, στον εξ απαλών ονύχων συμμαθητή σου, σε έναν από τους πιο ενθουσιώδεις, τους πιο φλογερούς συγχωριανούς σου. Είναι σε μένα δύσκολο να βρω τα πρόπαντα λόγια, όταν μ' αυτά πρέπει να σε αποχαιρέτησω και εκ μέρους των βαρυνθέντων δικών σου ανθρώπων, της συζύγου σου και των παιδιών σου, που τόσο αγάπησες και σ' αγάπησαν και που τόσο σου συμπαραστάθηκαν! Όμως, είμαι βέβαιος πως η δική σου εγκαρτέρηση και γενναιοσύνη, με την οποία αντιμετώπισες το ύπουλο και ανελέητο πλήγμα της υγείας σου, κάνει και εκείνους να σφίγγουν την καρδιά τους και να μην δείχνουν τον ψυχικό τους πόνο, γιατί όλη η ζωή σου μαρτυρεί πως δε σου πρόπαντα δάκρυα και λυγμοί.

Ήσουν πάντοτε γελαστός και χαρούμενος, αυθόρμητος και συναισθηματικός, αλλά ευπρεπής και νουνεχής, γνήσιος και ευγενής, καλοσυνάτος και ανοιχτόκαρδος.

Ήσουν περιβεβλημένος με μια αύρα πολύτιμη και λαμπρή που ακτινοβολούσε σπάνιες αρετές και αξίες, οι οποίες καταύγαζαν τα έργα και τη συμπεριφορά σου και τα αναδεικνυαν σε φωτεινούς οδοδείκτες της ανθρωπίνης πορείας προς το χρέος, προς το καθήκον.

Η αφοσίωσή σου προς την οικογένειά σου και η απέραντη αγάπη προς αυτήν και προς τους φίλους και συγχωριανούς μας, είχε μέσα της φλόγα ανέσπερη και θεϊκή, γεμάτη ανυπόκριτη, αυθόρμητη, πηγαία και αληθινή ανθρωπιά.

Αλησμόνητε Βασίλη,
Όλοι εμείς που στεκόμαστε τώρα ολόγυρά σου, η γυναίκα σου και τα παιδιά σου, οι συγγενείς, οι φίλοι και οι χωριανοί μας, σε ραντίζουμε με το μύρο και το ανθόνερο της ψυχής μας και ρίχνουμε στο δρόμο σου προς τη γειτονιά των Αγγέλων τα πιο ευωδιαστά ροδοπέταλα της καρδιάς μας. Σου δίνουμε να πάρεις μαζί σου κομμάτια απ' την καρδιάς μας και βάζουμε στη θέση τους συμπυκνωμένη ολόκληρη τη ζωή σου και εκεί θα την κρατάμε, σαν σε κιβωτό, για να σε θυμούμαστε για πάντα.

Τούτη την Ιερή στιγμή όλοι ευλαβικά προσευχόμαστε στον Πανάγαθο Θεό, εσένα μεν να σε αναπαύσει και να σε τάξει "εν σκηναίς δικαίων", την δε οικογένειά σου να την παρηγορεί, επιδρασιλεύοντας σ' αυτή θείο βάλασμα.

Αγαπημένε μας Βασίλη, αφήνεις πίσω σου τον καλό σου ίσκιό. Αφήνεις Μνήμη αγαθή, για την οποία η οικογένειά σου και όλοι όσοι σε αγάπησαν, δικαιούνται να είναι υπερήφανοι. Καλό σου ταξίδι. Ας είναι ανάλαφρο και μυροβόλο το χώμα της Αττικής γης που σε λίγο θα σε φιλοξενεί στα σπλάχνα της. Αιώνια η Μνήμη σου!...

Ακόμα δεν μπορώ, αλλά ούτε και θέλω, να συνειδητοποιήσω το θλιβερό γεγονός της απώλειας του εξέχοντος χωριανού μας, του ακούραστου συνεργάτη της εφημερίδας μας και ακριβού φίλου μου ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΦΙΛΟΥ... Η ανυπερβλήτη αδυναμία μου να εκπληρώσω την υπόσχεση που είχα δώσει στον εαυτό μου να παρευρεθώ στο 40/θήμερο Μνημόσυνο του, επιμήκυνε την παραμονή μου σ' αυτή την ουτοπία. Δεν είναι, άλλωστε, εύκολο να αποδράσεις απ' αυτή, όταν σε θαμβώνει η ποικιλώφωτη πνευματική δάδα που ο Στέφανος άφησε αναμμένη με άπλετο και ανέσπερο φως στην πιο ψηλή, στην πιο ξέφωτη κορυφή των Τζουμερκών. Αυτή κάνει και θα κάνει αενάως παρούσα, περιαιυγή και ακτινοβολούσα τη μορφή του. Δεν πεθαίνουν άνθρωποι σαν τον Στέφανο Φίλο. Όλοι, ακόμα και οι αγέννητοι, θα τον θυμούνται εύφρημα, γιατί απ' όποιο Τζουμερκοχώρι κι αν περάσουν και όποια πέτρα κι αν αναποδογυρίσουν, θα νιώθουν ζωηρό το σφυγμό του και ζεστή την ανάσα του!... Ο Στέφανος Φίλος έπαψε πλέον να είναι θνητός. Έγινε αθάνατος!

☆☆☆

Δεν έχω ειδικές γνώσεις για να κρίνω την "αναθεωρημένη Ιστορία!" της Στ' Τάξης του Δημοτικού, που τόσο πολύ συζητιέται και αναθεματίζεται. Όμως, σκέφτομαι τι θα λένε για μας τους παλιούς τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας, όταν θα τη διαβάζουν... Θα λένε πως τα "φλομώσαμε με ψέματα"!... Θα μας βλέπουν ή θα μας θυμούνται και θα ντρέπονται για τη φύττα τους. Τίποτε δε θα πιστεύουν από όσα οι παλιότεροι μολόγησαν ή εξακολουθούν να μολογάνε. Όσα και να τσαμπουνήσαν οι πολύ παλιοί ή τσαμπουνάμε εμείς, οι λιγότερο παλιοί, για ηθικές αξίες, για ιδανικά, για ήθος, για φιλότιμο, για ηρωισμούς, για λεβεντιά, για αλήθεια κ.τ.λ, θα τα ακούνε βερεσέ. Θα σταματούν το διάβασμα ή θα μας διακόπτουν απότομα και θα λένε: "Άσε ρε παππού, άσε ρε πατέρα, εσύ ανήκεις στην εποχή που στα σχολεία μαθαίνατε να λέτε ψέματα"!... Να, λοιπόν, πώς υπονομεύεται η ιστορική μας συνέχεια και συνέπεια και να, πώς διευρύνεται το χάσμα των γενεών...

☆☆☆

Αλλά, φαίνεται, πως κάποιος που δεν έχουν δουλειά να κάνουν, βάλθηκαν να μην αφήσουν τίποτε όρθιο.

Βλέπω, ακούω, σχολιάζω

Προσπαθούν να γκρεμίσουν αρχές και αξίες, πρότυπα και ιδέες! Όπως ακούσαμε την 30-3-2007 από πρωινή εκπομπή ενός Τηλεοπτικού Σταθμού, μερικοί διεισδυμένοι, "απελευθερωμένοι" της ηθικής, επιχείρησαν να κυκλοφορήσουν σχολικό βιβλίο σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης στο οποίο μεγάλες ελληνικές και ξένες ιστορικές προσωπικότητες παγκόσμιας ακτινοβολίας, όπως φιλόσοφοι, στρατηλάτες, κοινωνικοί αναμορφωτές και θρησκευτικοί ηγέτες χαρακτηρίζονταν...ομοφυλόφιλοι! "Θου Κύριε...". Κάποιοι που έχουν σεξουαλικές ιδιαιτερότητες δεν τις κρατούν για τον εαυτό τους, αλλά τρυπώνουν παντού και προσπαθούν να πείσουν τη νεολαία μας ότι το δικό τους κουσούρι έχει... "ευγενείς ρίζες"!... Και ύστερα σου λένε να μην αγανακτείς, ακόμα και όταν βλέπεις κάποιους να προσφέρουν "τα Άγια τοις κυσι"!...

☆☆☆

Διάβασα ότι στον Υπαλληλικό Κώδικα της Κίνας μπήκε τελευταίως διάταξη που προβλέπει την προαγωγή των υπαλλήλων, μόνον αν αποδεδειγμένα σέβονται και αγαπούν τους γονείς τους. Συγκροτήθηκε μάλιστα και ειδικό σώμα που ερευνά τις σχέσεις των υπαλλήλων προς τους γονείς και τους ηλικιωμένους. Μου φαίνεται πολύ λογικό το κριτήριο. Αν κάποιος δε σέβεται τους γονείς του και τους γέροντες, πώς θα καταδεχτεί να σεβαστεί και να υπηρετήσει τους ξένους και τους νεωτέρους του; Δεν ξέρω αν τέτοια διάταξη μπήκε και στον δικό μας Υπαλληλικό Κώδικα που αναθεωρήθηκε τελευταίως. Πιστεύω πως δεν θα είχα αυτήν την αμφιβολία, αν ήμουν βέβαιος ότι οι νομοθέτες μας χρησιμοποιούν πού και πού τις αστικές συγκοινωνίες. Σίγουρα θα έβλεπαν με τα ίδια τους μάτια πολλά εποχούμενα γαϊδουράκια!...

☆☆☆

Αλλά σε τι μας φταίνει τα συμπαθή τετράποδα; Αυτά, από καταβολής του "γαϊδουρόκοσμου", σέβονται και υπηρετούν όλους εμάς του "νοήμονες". Μάλιστα μας "άνοιξαν και τα μάτια"! Τρώγοντας ανέκαθεν γαϊδουράκια και παίρνοντας απ' αυτά ενέργεια, μας την αποδίδουν απλόχερα. Ο άνθρωπος μόλις πριν λίγο διαπίστωσε ότι τα γαϊδουράκια αποτελούν μια καλή

εναλλακτική πηγή ενέργειας, αφού ο χυμός τους μπορεί, με κατάλληλη επεξεργασία,

να υποκαταστήσει το πετρέλαιο! Σε λίγο, το ζουμί τους θα ρέει από τις μάνικες των βενζιναδίκων! Λέτε "να μας έφεξε"; Τα χωράφια στην περιοχή μας, μολονότι ακαλιέργητα, είναι γεμάτα αυτοφυή γαϊδουράκια. Σκεφτείτε τι πλούτο μπορεί να μας δώσουν τα περιφρονούμενα αγκαθωτά χορταρικά, αν καλλιεργηθούν συστηματικά! Τα σημερινά όμως μεταλλικά γαϊδουράκια, που αποτελούν πολύ δυνατούς κρίκους της εμπορικής αλυσίδας, θα ρουφούν τη γαϊδουρακαθογενή ενέργεια και θα μας την προσφέρουν αντί αδρής αμοιβής. Τι θα έλεγαν, άραγε, εκείνοι που κάνουν "περιβαλλοντοφάγες" επενδύσεις, αν τους προτείναμε να αφήσουν ήσυχο τον Άραχθο και να επιδοθούν στην καλλιέργεια της περιοχής μας με γαϊδουράκια;

☆☆☆

Μπράβο στη Μαρία Σερφίβιτς που έδωσε στη Σερβία την πρωτιά στο φεστιβάλ τραγουδιού της "EUROVISION 2007"! Την επευφημώ με το "Γεια σου Μαρία" του δικού μας, του... Σερμπέ! Είναι η μόνη φράση που κατάλαβα από το τραγούδι μας!

Η Σερβία με το τραγούδι της στα σέρβικα και η Μαρία με την παρέα της, ντυμένες ευπρεπώς και κινούμενες κοσμίως, έστειλαν αρκετά μηνύματα. Αναφέρω μόνο τρία: α) Η γλώσσα των λαών δεν είναι για πέταμα, β) το γυμνό και το ξετσίπωτο δεν είναι απαραίτητα στοιχεία της λάμπης και της επιτυχίας γ) για να σε τιμούν οι ξένοι, πρέπει εσύ πρώτα να σεβαστείς και να τιμάς τον εαυτό σου και τον πολιτισμό σου. Η Σερβία με την επιτυχία της έδωσε ηχηρά χαστούκια στους θιασώτες της ισοπέδωσης των πολιτισμών και, κυρίως, στους ζηλωτές της γλωσσικής και επικοινωνιακής ομοιομορφίας, για να μην πω υποτέλειας...

☆☆☆

Κάτι ακούω για εξωραϊσμό του χώρου και του κτίσματος στο Εξωκλήσι της Ανάληψης. Εάν ηλεκτροφοτιστεί και ευπρεπιστεί, μπορεί να εξελιχθεί σε εξαιρετικό χειμερινό καταφύγιο και θαυμάσιο θερινό κέντρο αναψυχής. Για να γίνει όμως αυτό, πρέπει να αποκτήσει και επίσημο "αφεντικό". Σε κάποιον φορέα πρέπει να ανήκει. Και μιας και βρισκόμαστε σ' εκείνη την απείρου κάλλους ορεινή περιοχή, επαναφέρουμε παλιά πρότα-

σή μας για αξιοποίηση και της πηγής του "Χαλασμένου". Ο εξωραϊσμός και ο φωτισμός των δυο αυτών ορεινικών τοποθεσιών, με παράλληλη αξιοποίηση του λόφου του Αι-Λια, της Αποθήκης στο Σάλτε, του κτιρίου του ΚΕΓΕ στην Αγία Παρασκευή, του Αγ. Νικολάου στην Άρτισσα και των λόφων της Γωνιάς (Ξιώστ'), των Βιλλίων και της Δάφνης (παλιός Αγ. Χριστόφορος), θα μπορούσαν ίσως να κάνουν ελκυστικό το χωριό μας στους φυσιολάτρες επισκέπτες. Μόνο κάτι τέτοιες παρεμβάσεις, ίσως, αντισταθούν στην ερήμωση που απειλεί τα χωριά μας.

Δεν ξέρω αν και πώς η αξιοποίηση των παραπάνω τοποθεσιών, αλλά και άλλων πολλών και εξίσου καλών, θα μπορούσε να ενταχθεί στο πρόγραμμα των έργων που θα γίνουν στα πλαίσια του "Εθνικού Πάρκου Τζουμερκών". Οι αρμόδιοι και οι ειδικοί που ξέρουν, ελπίζουμε να εκπονήσουν έγκαιρα εμπεριστατωμένες ελκυστικές μελέτες και να τις υποβάλουν σ' εκείνους που αποφασίζουν.

☆☆☆

Τα μάθατε τα νέα; Μερικά τηλεοπτικά δίκτυα του Καναδά ανέθεσαν σε καλλιγράμμες και καλλιπάρειες υπάρξεις να παρουσιάζουν στα Δελτία Ειδήσεων τελείως γυμνή την... αλήθεια! Αποβάλλουν σκερτσόζικα και ρυθμικά επί της οθόνης όλη τη "ντυμασιά" τους, μέχρι που βγάζουν, πράγματι, στη φόρα το... "κυρίως θέμα τους"! Ούτε με "φύλλον συκής" δεν το σκεπάζουν! Φαίνεται πως εκεί εξακολουθεί να είναι ξηρή η καταραμένη συκή του Ευαγγελίου. Πάντως προσωπικά, θα έκανα τράμπα τα δικά μας "μπαχα-

λώδη" δελτία ειδήσεων με τους ωρυόμενους "παραθυροθήρες", με τα δικά τους, τα γαργαλιστικά! Στο κάτω κάτω, "θα έτρωγαν τα μάτια μας γάρια...".

☆☆☆

Παρακολουθώντας το μεσημέρι της Κυριακής 27-5-2007 την εκπομπή της ΕΤ1 για τη μουσική μας παράδοση, που ήταν αφιερωμένη στα Ηπειρώτικα δημοτικά τραγούδια, ένιωσα διπλά υπερήφανος, και ως Αγναντίτης και ως Τζουμερκιώτης, και να, γιατί:

α) Άκουσα τον εξαιρετικό παρουσιαστή, λάτρη και εργάτη της λαϊκής μας παράδοσης κ. Παναγ. Μυλωνά να αναφέρεται στον Αγναντίτη Συγγραφέα κ. Μιχ. Χάρο και στο βιβλίο του "ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΑΛΛΟΙ" με πολύ θερμά λόγια και

β) Πρόβαλε στο πανελλήνιο έναν αφανή Τζουμερκιώτη ήρωα, αγωνιστή της ελευθερίας μας κατά την εποχή του Αλή Πασά, τον Ραμιώτη Γιώργη Μήτσιου. Επιτέλους τον γνώρισε όλη η Ελλάδα από το τραγούδι που έγραψε ο λαός γι' αυτόν και που τους στίχους του έχει καταγράψει στο βιβλίο του ο Μιχ. Χάρος εκ στόματος της Ραμιώτισσας Αλεξάνδρας Φλούδα.

Η συλλεκτική και ερευνητική επιτυχία του Μιχ. Χάρου γύρω από τα δημοτικά μας τραγούδια γενικά και ειδικότερα γύρω από το συγκεκριμένο, δεν ήταν δυνατόν να αφήσει αδιάφορους τους ειδικούς που ξέρουν την αξία της λαϊκής μας παράδοσης. Γι' αυτό και ανοιχτόκαρδα την προβάλλουν εύφρημα σε κάθε ευκαιρία.

Μπράβο Μιχάλη! Κέρδισες επάξια τον στέφανο της καταξίωσης. Γι' αυτούς που με απλοχεριά προσφέρουν στον τόπο τους και τον πολιτισμό μας, η ηθική ανταμοιβή υπερτερεί οποιασδήποτε άλλης.

ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ»

Αγαπητοί συγχωριανοί Σας καλούμε όλους που θα είστε στο χωριό την 26/7/2007 ημέρα Πέμπτη να συμμετέχετε στις διαδικασίες εκλογής του επταμελούς (7) Διοικητικού Συμβουλίου και της τριμελούς Εξελεγκτικής Επιτροπής του Εκπολιτιστικού - Εξωραϊστικού Συλλόγου "ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ".

Η ψηφοφορία θα αρχίσει μετά τη Θεία Λειτουργία της Αγίας Παρασκευής ώρα 10.30 π.μ. και θα τελειώσει στις 13.30 μ.μ.

Θα χρησιμοποιηθούν 2 κάλπες. Η μια θα είναι στην πλατεία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και η άλλη στο καφενείο του Λεμονιά. Και στις δύο κάλπες θα υπάρχουν μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής.

Την Κυριακή 22/7/2007 λήγει η προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων.

Οι εκλογές γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Για το Δ.Σ. μπαίνουν από 1 μέχρι 7 σταυροί και για την Εξελεγκτική Επιτροπή από 1 μέχρι 3.

Αγαπητοί χωριανοί, Ο Σύλλογός μας επαναδραστηριοποιήθηκε. Σε εσάς, εμάς, σε όλους μας μένει να βοηθήσουμε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο που θα εκλεγεί, να προωθήσει τους σκοπούς που ορίζει το Καταστατικό.

Η εξυπηρέτηση των αναγκών του χωριού μας, η επίλυση των τοπικών προβλημάτων, τα κοινωφελή έργα, η ανάπτυξη πνεύματος αλληλεγγύης, η πνευματική και εκπαιδευτική εξύψωση του χωριού μας είναι μέλημα όλων μας. Αν πιστέψουμε στις δυνατότητες μας και σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο, το Δήμο και με τους άλλους Συλλόγους - Αδελφότητες του χωριού μας, μπορούμε να πετύχουμε πολλά.

Ας κάνουμε το ξεκίνημα Για το προσωρινό Διοικητικό Συμβούλιο
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΗΜ. ΚΑΠΕΛΗΣ
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΚΩΝ. ΜΑΥΡΟΠΑΝΟΣ
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Ναπ. Ζέρβα & Πυρσινέλλα 1

Τηλ. 26510-83250 - Fax: 26510-83251 - Κιν.: 697 7085622

e-mail: info@giannoulas.gr - giannoulas@tee.gr -

url:www.giannoulas.gr

Τα τριάντα χρόνια της εφημερίδας "ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ"

Συμπληρώνονται φέτος τριάντα χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε η εφημερίδα μας! Εγώ, διακριτικά απέχω μέχρι τώρα να γράψω για τις σκέψεις που μας οδήγησαν τότε, λίγους-πολύ λίγους, να εκδώσουμε την εφημερίδα. Στο μέλλον...

Για τα τριάντα χρόνια κυκλοφορίας της εφημερίδας μας δημοσιεύω, για άλλη μια φορά, το ποίημα για το χωριό μας

Άνοιξη στα Άγναντα

Αύρα γλυκειά κι' ανάσασμα στον λόγγου τη δροσάδα του χαροκόπου ανασασμός, γλυκολαλεί η φλογέρα κι ανατριχιάζει σύγκρομα η λαγκαδιά. Παστάδα Χ της Άνοιξης νυφιάτικη η φουντωμένη φτέρη.

Οι ρεματιές αχολογάν, μουσκοβολούν τα πλάγια Χ ψαλμός τα κυπροκούδουνα στις φύσες το γιορτάσι Χ των κοπαδιών βελάσματα ταράζουν τα μάγια κι' η Παναγιά χαμογελά στο έρμιο εικονοστάσι.

Κι' απ'ε σα λεβεντόκορμιοι σκληροί πολεμιστάδες, που πίνουν τ' ακροούρανα, τα σύννεφα φιλάνε, βουνοκορφές ξανοίγονται Τζουμέρκων ομορφάδες, δροσιές ελατομύριστες νερά καταραυλάνε.

Και στα ριζά, στην αγκαλιά του έλατου πνιγμένα άσπρα πουλιά τα Άγναντα νοητικά κουρνιάζουν και ξαστοχάνε τους καημούς του νου, στα περασμένα σε δόξες, που στραφτάλιαν, σε σπιτικά π' αδειάζουν.

Λίγοι οι λεβέντες κι' οι κυρές λίγες κι' οι κοπελούδες κι' οι γέροντες βιγλάτορες τη δημοσιά βιγλιζουν μ' απαντοχή και καρτεριά κι' οι σκέψεις πεταλούδες στους πλάνους τόπους, πούφυγαν τα νιάτα φτερουγίζουν.

Άγναντα, Πράμαντα χωριά, στον έλατο λουσμένα, τραχειά αγριοπεριότερα του γένους καντηλέρια στα τιμημένα και άγονα τα χώματα σπαρμένα Τζουμέρκα μου περήφανα, σταυραετών λημέρια.

Γιώργος Θεοφανόπουλος

Για την αντιγραφή Χρήστος Α. Τούμπουρος

που μου χάρισε, στις 10.5.1977, ο φίλος μου Γιώργος Θεοφανόπουλος που τόσο άδικα έχασε τη ζωή του. (Δολοφονήθηκε από την "Αντικρατική Πάλη", την 1-4-1984).

Το ποίημα αυτό πρωτοδημοσιεύθηκε στο πρώτο φύλλο της εφημερίδας μας. (Μάιος 1977)

Παράλληλα υπόσχομαι -είναι καιρός πια- να δώσω στη δημοσιότητα άλλα δυο ποιήματά του, για την Άγναντα.

Διάφορα κοινωνικά προβλήματα, άλλα παίρνουν τη συχνότητα καθημερινότητας κι άλλα, κάπου κάπου εμφανίζονται, αλλά μας ταρακουνούν για τα καλά. Λέω για τη βία στα γήπεδα, το κουληγκανισμό κ.τ.λ. Βέβαια, φέτος ο φανατισμός εξετράπη για τα καλά κι έφτασε μέχρι και τη δολοφονία νέου ανθρώπου. Κι άρρισαν να βαρύν τα όργανα στην τηλεόραση. "Ειδήμονες" αυτοπλοφορούμενοι-δια πάσαν νόσον και...κ.τ.λ.- πήραν θέση, κι άρρισαν τις ερμηνείες και τα αναθέματα... Λίγο πολύ όλα αυτά είναι γνωστά. Αυτή είναι η πρακτική. Ότι και να γίνει, όσο βαρύ κι αν είναι το πρόβλημα, αυτοί θα "πιάσουν στασιδί",-πρώτο τραπέζι πίστα- και θα επιδοθούν σε ένα ατέλειωτο παραλήρημα ενοχοποιώντας, δικάζοντας και καταδικάζοντας, όποιον και όσους φτάσουν. Κι αν κάποιος πει κάτι διαφορετικό, διαφωνήσει, προτείνει, κρίνει ή ακόμα και τους κατακρίνει, έχουν έτοιμη την καραμέλα. "Ελευθερία έκφρασης, λογοκρισία, δημοκρατία", και πάει λέγοντας. Δεν ξέρω, αν κανείς τους υπενθύμισε το κοινωνικό αγαθό που λέγεται συνχόπτες και την ορθόδοξη χρήση του αγαθού αυτού, προνόμιο το οποίο τους παραχώρησε η Πολιτεία ή το πήραν μόνοι τους, "από τη σημαία"!

Ο φανατισμός έφτασε σε σημείο δολοφονίας νέου ανθρώπου! Σοβαρότατο το πρόβλημα. Σοβαρότατες και οι ευθύνες της Πολιτείας, αλλά και της κοινωνίας. Κι όσο κι αν φαίνεται παράταιρο να ασχολούμαστε σ' αυτή την εφημερίδα με τέτοια προ-

βλήματα, εμένα θα μου επιτρέψετε να διαφωνήσω.

"Πιο πέρα καίγεται ένα σπίτι, ύστερα κάποιο άλλο και μετά το δικό σου", γράφει ο Ρίτσος.

Γράφει ο Χρ. Τούμπουρος

Και για να μην καούν τα σπίτια όλων μας, καλό είναι να προλάβουμε και να πάρουμε αντιπυρικά μέτρα. Τέτοια που δεν θα αναφέρονται στην περιστασή της φωτιάς, αλλά στον αποκλεισμό τυχόν εμπρησμού. Γιατί περί εμπρησμού πρόκειται. Και ο εμπρησμός αυτός είναι μεθοδευμένος και κατευθυνόμενος από τα όργανα που υπηρετούν την εμπορευματοποίηση του αθλητισμού. Γιατί, πώς αλλιώς να ερμηνεύσεις τις εμπρηστικές δηλώσεις διαφόρων "αθλητικών παραγόντων" που φιλοξενούνται στα Μέσα Ενημέρωσης και φανατίζουν το κοινό; Με μαθηματική ακρίβεια ο φανατισμένος πλέον οπαδός θα ανάγει σε τρόπο ζωής την εξόντωση του αντιπάλου, μέσα και έξω από τους αθλητικούς χώρους, με οποιοδήποτε μέσον. Αυτά και άλλα πολλά τα αίτια.

Πολλά και τα προτεινόμενα μέτρα. Μέτρα καταστολής, αλλά και πρόληψης. Σωστή λειτουργία των φορέων αγωγής, προκειμένου να συγκροτήσουν την προσωπικότητά τους οι νέοι πάνω σε στέρεες και ασφαλείς βάσεις με ιδανικά και αντιστάσεις, ώστε να μην παρασύρονται και ακολουθώντας να περιπίπτουν σε τέτοιες εκδηλώσεις αντικοινωνικής συμπεριφοράς.

Μας τα είπαν, τα ακούσαμε και, είμαι σίγουρος, διαρκώς θα τα ακούμε.

Εμένα να μου επιτρέψετε όλα αυτά να τα ονομάζω φούμαρα, γιατί έτσι με τέτοιες σκέψεις και προτάσεις "αεροβατούμε αερολογώντας".

Συγκεκριμένα περί του πρακτικού.

Σε ένα σύστημα σχέσεων που θεοποιεί την υπερκατανάλωση και που πετυχημένος θεωρείται εκείνος που, μέσα από μια διαδικασία καταναλωτικής επίδειξης, αποδεικνύει ότι έχει και ξεδεύει πολλά.

Σε μια οικογένεια που χαρακτηριστικό της είναι η υπερπροστασία και η έλλειψη κάθε επικοινωνίας. Στην οικογένεια που η επικρατούσα αντίληψη είναι η ποσοτική παροχή αγαθών στα παιδιά.

Σε μια εκπαίδευση ανταγωνιστική, συνθηματική για την προσωπικότητα του παιδιού και σε μια κοινωνία, που βασιλεύουν οι απρόσωπες, επιφανειακές σχέσεις και τους πάντες έχει κατακυριεύσει η υπαρξιακή μοναξιά και τα συνεχόμενα αδιέξοδα είναι επόμενο ο νέος να νιώθει ελευθερία, να βιώνει και να επιβεβαιώνει το εγώ του, μόνο στην κοινότητα των συνομηλίκων του. Για να ενταχθεί όμως στην κοινότητα αυτή πρέπει να αποδε-

χθεί τους κανόνες, τις αξίες και τις αρχές που επικρατούν σ' αυτόν. Κι, αν η κοινότητα διέπεται από υγιείς κανόνες, έχει καλώς. Διαφορετικά "άμα η γίδα φάει το κλαρί, λύκος θα φάει τα πρόβατα".

Γι' αυτό κι εγώ μια λύση βλέπω. Μόνο, αν αποκτήσουν οι νέοι μας πολιτική συνείδηση, (με την έννοια να κατανοήσουν πως ό,τι κάνουμε ή ό,τι παραλείπουμε να κάνουμε, συνιστά θετική ή αρνητική συμβολή στη διαμόρφωση του ευρύτερου κοινωνικού μας βίου), τότε μόνο θα λυθεί το πρόβλημα. Για να επηρεαστεί κάτι τέτοιο χρειάζεται να πολιτικοποιηθούν. Και μη βιαστεί κανείς να περιορίσει την έννοια της πολιτικοποίησης. Πολιτικοποίηση σημαίνει να έχεις έγνοια ακοίμητη για την κοινή μοίρα και να αγωνίζεσαι, όπου κι αν είσαι, να την προσαρμόσεις και να της δίνεις διεξόδους.

Γιατί μόνο με τον αγώνα μπορούμε να πετύχουμε κάτι. Άλλωστε στην ιστορία της ανθρωπότητας, ό,τι έγινε υπέρ του ανθρώπου δεν δόθηκε δωρεάν. Χρειάστηκαν αγώνες και πάλι αγώνες καθημερινών ανθρώπων, με πρωτοπορία τα νιάτα, χρειάστηκε θυσία αίματος. Ακόμη και το ηλιοβασιλέμα σήμερα έχει μέσα του ως υδατογραφία, ένα κόμμο αίμα...

Και μη μου πει κανείς ότι είναι ανώριμα τα παιδιά, να προσπαθήσουν και να αγωνιστούν για ένα καλύτερο αύριο. Γιατί και εγώ τότε θα ρωτήσω απλά: Για να γράφονται στους αθλητικούς συνδέσμους και να καθυλών τα δικάβαλα και τρικάβαλα μηχανάκια, να παίρνουν τα ταπεράκια από τη μαμά και να ηγαίνονται στην Παιανία, στο ραβεβού θανάτου, είναι ώριμα;

Εγώ, έτσι τα βλέπω τα πράγματα και ζω στερημένος από τους αυτοπλοφορούμενους ή μη ειδήμονες...

Ας αφήσουμε τα παιδιά να αγωνιστούν για το μέλλον τους ελεύθερα, ανεμπόδιστα, ειρηνικά και πολιτικοποιημένα και μην τα εμπόδιζουμε προβάλλοντας μπροστά τους τα δικά μας αδιέξοδα... Έτσι, δεν πετυχαίνουμε τίποτε. Απλά θα κόψουμε τις γέφυρες.

Και η διακοπή αυτή θα είναι βίαιη επώδυνη και καθολική. Άλλωστε - πρέπει να το καταλάβουμε και να μη σφυρίζουμε κλέφτικα -, ότι ήδη οι νέοι έδωσαν το μήνυμά τους σε μας: "Βας, βας, βας! Ο Παρασκευάς, βας βας!"

Όποιος ξέρει και μπορεί, ας διαβάσει καλά το μήνυμα. Θα βρει τα αίτια του προβλήματος...

Διαφορετικά...η επόμενη κίνηση των νέων θα είναι: "Ντου από παντού!" και τότε: "έσται η εσχάτη πλέον χείρων της πρώτης".

Βησσαρίων Σιαφίκης. Απεβίωσε στις 15.1.1997.

Κι άλλο βιβλίο!

Το έχουμε γράψει κι άλλη φορά. Η Άγναντα διαθέτει τεράστιο πνευματικό δυναμικό. Αυτό αποδεικνύεται και στην πράξη. Ήδη μετά την έκδοση των βιβλίων του κ. Χρήστου Παπακίτσου με τον τίτλο "Από την Τζουμερκιώτικη Λαλιά στη Λαϊκή μας Παράδοση" και του κ. Μιχάλη Χάρου με τον τίτλο "Τζουμερκιώτικη Δημοτική Αντίπαλο", πρόκειται να κυκλοφορήσει το καλοκαίρι και τρίτο βιβλίο με τον τίτλο "Άγναντίτικα Λιχνίσματα", που έγραψε ο Χάρης Ζάχος και ο Χρήστος Τούμπουρος. Η παρουσίαση του βιβλίου θα γίνει στις 5 Αυγούστου στην Άγναντα. Την έκδοση του βιβλίου ανέλαβε ο Δήμος Αγνάντων.

Το βιβλίο αποτελείται από 15 αφηγηματικές ενότητες. Κάθε αφηγηματική ενότητα περιέχει δύο ή τρία αφηγήματα. Το περιεχόμενο των αφηγημάτων ενισχύεται με φωτογραφίες παλιές και ποιήματα.

Το βιβλίο χαιρετίζει με ένα συγκινητικό σημείωμα η λογοτέχνης κα Λίτσα Ψαραύτη.

Τα "Άγναντίτικα Λιχνίσματα" είναι μια προ-

σπάθεια σκιαγράφησης της ψυχής των κατοίκων της Άγναντας, όπως σφυρηλατήθηκε στο αμόνι της Ιστορίας και αναδείχθηκε καταφύγιο της ελληνικής παράδοσης. Το βιβλίο περιέχει στοιχεία λαογραφικά, ιστορικά, ηθικά, που συνέθεσαν στο διάβα του χρόνου το ηθοναύρο της Άγναντας, και προσδιόρισαν το πλαίσιο της ζωής της, διαμορφώνοντας τις πατροπαράδοτες αξίες με τις οποίες πορεύτηκαν οι κάτοικοί της, ακολουθώντας την ιστορική και πολιτισμική πορεία του ελληνισμού.

Στην ισοπεδωτική ομοιομορφία των καιρών μας, η ευθύνη της διατήρησης της πλούσιας κληρονομιάς είναι πολύ μεγάλη.

Γι αυτό συγχαίρω τους συγγραφείς που με μεράκι κι ευαισθησία συνέλαβαν και φυλάκισαν την ιστορία του τόπου τους σ' αυτό το βιβλίο.

Τα φύλλα του ας γίνουν φτερά πουλιών κι ας μας ταξιδέψουν στους δρόμους της νοσταλγίας, της έκφρασης και της δημιουργίας.

Λίτσα Ψαραύτη - Συγγραφέας

γεληματικές...

-Πιο πέρα, πιο ψηλά, δε βλέπω τη σταδιά, Στοπ, καλά είσαι εκεί... Περίμενε...

Τις άκουγες κι ένιωθες πως άκουγες τις "κθαγγές των ορδών του Αττίλα".

Ξεκίνησαν να φύγουν. Είδα έναν απ' αυτούς να κόβει ένα τριαντάφυλλο. Κι ήθελα από καιρό να κθαδέψω την τριανταφυλλιά. Αλλά δεν είχα τα κλειδιά του σπιτιού. Είχαν φύγει οι ιδιοκτήτες και εγκαταστάθηκαν στα Δυτικά Προάστια...

Ανώφελο, είπα μέσα μου. Αλλά, αυτό αποκόπηκε από το χώρο του και μαζί του, -το

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

τις γαζίες, τις τριανταφυλλιάς... κι αφού δεν έβλεπε ο ένας τη σταδιά καλά, να γράψει στα χαρτιά τους αριθμούς που ήθελε, ο άλλος τράβηξε το αγιόκλημα και το ξεκόλλησε απ' το κγκκίδωμα.

Τι φταίει το αγιόκλημα, είπα μέσα μου. Αυτό, όπως είχε σκαρφαλώσει, εκεί που ήταν ανεβασμένο το βήπεδες κι ένωθες πως κάθεται το φεγγαράκι πάνω του, σαν ένα μοναδικό ασπμοπούλοδο.

Φωνές μονότονες, επαγ-

Γ. Ε, ε, ε, ... καλωσόρισες

Πάει χρόνος τώρα, που ένα πρωινό μπήκαν στο διπλανό σπιτάκι οι «επιδρομείς». Ήρθαν με κάτι μεζούρες στα χέρια τους, μετρούσαν, έγγραφαν, τραβούσαν την κορδέλα εδώ κι εκεί, στη γωνιά, στα σκαλοπάτια... Έτσι, απρόσμενα κι αναπάντεχα εμφανίστηκαν και χωρίς να νοιάζονται, πατούσαν πάνω στον κήπο, δε λογάριζαν τα πουλούδια,

(Συνέχεια από τη σελίδα 4)

πίστευσα- κόπηκαν αναμνήσεις, χαρές, έρωτες, δημιουργία, ήλιος, παιχνίδια... Μια ζωή. Παρελθούσα όμως...

☆☆☆

Δεν πέρασε μια βδομάδα κι ένα πρωί ξύπνησα απότομα. Δυνατός, παράξενος θόρυβος. Πρωτόφαντο μηχανήμα είχε εγκατασταθεί στη γειτονιά. Ξέρετε από αυτά τα επιτεύγματα της σύγχρονης μηχανικής που τα χρησιμοποιούμε να γκρεμίσουμε τα χαμόσπιτα και να αναγείρουμε τις πολυώροφες πολυκατοικίες. Χρήσιμο μηχανήμα, αποδοτικό, με τιπάνεια δύναμη, σχεδόν αυτόματη λειτουργία, όμως ψυχρή, χωρίς συναίσθημα, χωρίς καμμό και μεράκι.

Στη βάση της κορυφής του, υπήρχε ένα κουβούκλιο, μια μικρή καμπίνα, και μέσα ήταν ο χειριστής του μηχανήματος. Οι άηθοι στο έδαφος επικοινωνούσαν με ασύρματο. Και δόστου μανούβρες, να το κουμάντο. Κι ο ανθρώπινος εκεί ψηλά μεταξυ ουρανού και γης, με κινήσεις των χεριών του, σχεδόν παλμικές, κατάφερνε και πειθαρχούσε το "προϊστορικό αυτό τέρας". Ωσπου κάποια στιγμή πήρε τη δεσπόζουσα θέση στο δρόμο. Άρχοντας, κυρίαρχος, εξουσιαστής...

Και τότε κατάλαβα... Θα γκρεμίσουν το διπλανό σπιτάκι.

Συνθησισμένο πράγμα, είπα μέσα μου. Να 'τανε το μοναδικό... Ο κανόνας είναι...

Δεν πρόλαβα να τελειώσω τη σκέψη μου και το μηχανήμα άρχισε το "έργο" του. Μέσα σε μια ώρα είχε γκρεμίσει το σπίτι.

Φορτηγά, πήγαιναν και έρχονταν. Φόρτωναν τα "κατακάθια" μιας ζωής, κι έφευγαν. Γύριζαν άδεια.

-Πού πάνε αυτά τα φορτηγά, γεμάτα; Ρώτησα τη γυναίκα μου.

-Μα, πού αλλού; Στη χωματερή. Πού θα πετάξουν τα μπάζα; Στο δρόμο; Ήταν η απάντησή της.

Δε μίλησα. Μόνο θυμήθηκα πως υπάρχει κι άλλη χωματερή. Εκεί συμπιέζονται και θάβονται τα σκουπίδια. Εδώ..., οι άνθρωποι!!!, οι σχέσεις, οι αναμνήσεις, οι απόψεις και η δημιουργία!

☆☆☆

Το έργο προχώρησε. Ένας, κι άλλος, κι άλλος ο όροφος... Πολυώροφη οικοδομή. Έτοιμη πλέον να δεχτεί τις οικογένειες. Έτσι, όπως κι άλλες πολυκατοικίες-τσιμεντένια κουτιά- όπου οι άνθρωποι στριμωχτήκανε φαμίλιες και φαμίλιες κι ούτε βλέπονται ούτε χαιρετιούνται.

Τέλειωσε η πολυκατοικία. Πώς τέλειωσε ούτε που το κατάλαβα. Δεν διαπίστωνα ποτέ την επιθυμία της δημιουργίας, το μεράκι του δουλειού, τη λαχτάρα του τελειώματος... Δεν είδα τίποτε απ' όλη αυτά... Απρόσωπα "άγευστα" και "άοσμα", όπως ξεκίνησαν, έτσι και τελειώσαν.

Τα μάζεψαν κι έφυγαν...

Κι έμεινα μόνος μου στο παράθυρο να κοιτάζω, "αγκαλιά" με τις αναμνήσεις μου...

Πίσω, πολύ πίσω... Στην Άγναντα... Τότε... Εκεί...

Εκεί, όπου το ανθρώπινο χέρι σπιθαμή προς σπιθαμή, πέτρα με πέτρα ύψωνε το οικοδόμημα.

Εκεί, όπου κυριαρχούσε η συντροφικότητα και η αλληλοβοήθεια.

Εκεί, όπου στο πρόσωπο των εργατών φαινόταν η χαρά της προσωπικής δημιουργίας.

Εκεί, όπου το τέλειωμα του σπιτιού βεβαίωνε πανηγυρικά ο Κίτσο Πολύζος, αλλιά και τόσοι άηθοι πανάξιοι αρχιεργάτες που, ανεβασμένοι στον καβαλήρη, δημοσιοποιούσαν το δώρο του καθενός.

Ε, καλωσόρισες. Το δώρο του.....

Να ζήσει, να ζήσουν τα παιδιά του,

αυτός και η οικογένειά του, κι ό,τι ποθεί η καρδιά του, να το βρει μπροστά του...

Χρήστος Α. Τούμπουρος

Γ. Έλασα!!!, Φουρνέλοσο!!!

Ο Αγναντίτης γεμάτος λιθάρια κάτασπρα, μεγάλα, πολύ μεγάλα, αλλιά και μικρά.

Ποιος τα 'βαλε εκεί, αφού δεν το ξέρουμε, το εναποθέτουμε στο Θεό.

Τα νερά που 'ρχονταν απ' το βουνό τις περισσότερες φορές κουβαλούσαν τις πέτρες κι άφριζαν και άσπριζαν από το κακό τους. Όταν όμως έρχονταν κατεβασιά μούγκριζαν παρασύροντας ό,τι έβρισκαν μπροστά τους. Πολλές φορές και την ξύλινη γέφυρα που ένωνε τους δύο μαχαλάδες.

Χαζεύαμε τις μεγάλες πέτρες που αυτές κατάφερναν να αντισταθούν, αλλιά και αυτές καμιά φορά αλλιάζαν τη θέση τους και αλλιάζαν τη ροή του νερού.

Έπρεπε το νερό να βάλει μυαλό και να μην κάνει ό,τι θέλει.

Κάθισαν λοιπόν στα γραφεία τους οι ασχολούμενοι με τη φύση και είπαν:

Να γίνουν φράγματα και να περιοριστεί η κοίτη του ποταμού. Να κομματιαστούν οι μεγάλες πέτρες και να χρησιμοποιηθούν.

Το χωριό είχε ζωντανούς ανθρώπους. Εργάτες και τεχνίτες ήβεντες, που για να θρέψουν τις οικογένειές τους και να σπουδάσουν τα παιδιά τους πήγαιναν με τα πόδια στο Καρπενήσι, καβαλικεύοντας τα βουνά.

Άντε τώρα τα στρουμπήθια να κομματιαστούν και ο τεχνίτης, ο "πελεκάνος" να τους δώσει χάρη και ομορφιά.

Ποιος θα κομματιάσει εκεί-

νες τις μεγάλες πέτρες; Στο καφενείο του Λεμονιά γινόταν συζητήσεις και ο λαχνός έπεφτε απ' όλους μονοκούκι θα 'λεγα στο Χρήστο Αυγέρη.

Αδυνατούλης, με γεροδεμένα χέρια και μάτια που 'βγαζαν σπίθες, ανέλαβε και κατέστρωσε το σχέδιο.

Οι μινιδόροι στις δόξες τους. Από το πρωί μέχρι το απόγευμα-ήλιο σε ήλιο το μεροκάματο-ακουγόταν ο μονότονος κρότος της παραμίνας, ντραν, ντραν, ντραν, και περιστρέφοντας στις παλάμες το σίδερο, άνοιγαν τρύπες που έφταναν μέχρι τα σωθικά της πέτρας.

Εκεί λοιπόν έρχονταν με την τέχνη του ο Χρήστο Αυγέρης και τις γέμιζε με δυναμίτιδα, μπαρούτι, φιτίλη και ρίπα.

Στο βασίλειο του ήλιου, ακουγόταν η χαρακτηριστική φωνή του.

-Έλα, φουρνέλοσο!!!

Όθιοι κρύβονταν στις κρυψώνες και εμείς, παιδιά τότε, κάναμε σκανταλιές για να διασκεδάσουμε το γεγονός.

Την ώρα που γινόταν η έκρηξη, παίρναμε χαλίγια και τα πετούσαμε στα τσίγκια της σκεπής του σπιτιού της Αλεξάνδρας, για να ακούσουμε μετά από λίγο: Εί, εί, εί! Εμείς το διασκεδάσαμε και το βάζαμε στα πόδια.

Δε θα ξεχάσω το ατύχημα του μπάμπη Κώστα του Στάμου που έχασε την παλάμη του από το φουρνέλο. Ευτυχώς μέχρι εκεί...

Το ποτάμι απαηλάχτηκε από τους ογκόλιθους κι έβαλε μυαλό το νερό.

Ο Αράπογλου, ο Φώτ' Πάνος, ο Μήτσο Βαϊτσος, ο Χρήστο Κολλοβός. Ο Μήτσο Κο-

ντογιώργος, αλλιά και κάποιος Ζαλοκώστας που φώναζε τους εργάτες-βλήπετε η απεργία ήταν άγνωστη-ήταν αυτοί που αλλιάζαν τη φυσική ροή του ποταμού.

Ο πολιτισμός τα ισοπέδωσε όλα και ο μπάμπη Χρήστος ο Αυγέρης σαν μπουρλοτιέρης ίσως να μετάνιωσε που κατ' εντολή αλλιάξε το περιβάλλον.

Δεν ξέρω ο Φώτ' Πάνος να χαιρέτα ή να ηγαίνει στο δικό του ποτάμι το Ραφτανίτη που διατηρεί τη φυσική του κατάσταση και να κυνηγάει να πιάσει ψαράκια, νεροφιτάκια, μπακακάρια στις γούρνες. Θα το 'θελε, αλλιά...

-Φωτάκη, πάει ο καιρός που περνούσες τον Ραφτανίτη κατεβασμένο!!!

Η τεχνολογία κάνει ό,τι θέλει. Μη σας φανεί παράξενο το γεφυρό της Πλάκας που τόσοσ θόρυβος γίνεται, να το δείτε στην κορυφή στο Ξεροβούνι. Εκεί θα το βλέπουν όθιο!

Τι ήες, γιατρέ Λία Νάστο από τη Σκούπα; Στο τέλος θα μείνεις με τα συνθήματα.

-Έλα, φουρνέλοσο!!!

Χάρης Ε. Ζάχος

Γράφει ο Χάρης Ζάχος Συντη/χος Δάσκαλος

Χρήστος Αυγέρης

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ - ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

«Ο καλύτερος προφήτης για το Μέλλον είναι το παρελθόν».

(Λόρδος Βύρων)

Ποιος θα διαχειριστεί αυτόν τον Δήμο και ποιος τη Νομαρχία; Αυτό είναι το ερώτημα κάθε φορά που προκηρύσσονται οι εκλογές.

Στο άκουσμα των εκλογών για την ανάδειξη των δημοτικών και νομαρχιακών εκπροσώπων, πολλοί είναι εκείνοι που παρουσιάζουν τους εαυτούς τους, ως σωτήρες της περιοχής από όπου κατάγονται και προστρέχουν σε κάποιο συνδυασμό κομματικό, ή να αυτοβαπτιστούν ανεξάρτητοι.

Κατά βάθος σε όλους αυτούς, ξερνούν οι σιαλογόνοι αδένες τους, όπως του σκύλου του Παβλώφ μήπως και στα συρτάρια των Καποδιστριακών δήμων ανακαλύψουν κανένα κομμάτι κρέας.

Και όμως παρότι ο Ιωάννης Καποδίστριας ερχόμενος ως κυβερνήτης στο τότε νεοσύστατο Ελληνικό κράτος, έφερε τις πατάτες από τη Ρωσία, ο σημερινός τις έχει ξεχάσει και η πολιτεία γεμίζει τους δήμους και τις νομαρχίες με φιλέτα κάθε είδους κρέατος.

Έτσι δικαιολογείται η εμφάνιση τόσων πολλών μνηστήρων της εξουσίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, που ξεσηκώνουν τα φιλοπρόδοα αντανάκλαστικά τους με κάθε είδους υποσχέσεις.

Και συ λαέ εκμαυλισμένη κατά το γνωστό τραγούδι (και συ λαέ βασανισμένη), αρωγός και συμπαραστάτης με την ψήφο σου επισφραγίζεις την τετραετή πορεία όλων αυτών των απόμων και την πρακτική τους.

Οι μαζικές αντιλήψεις ζουν περισσότερο από τις καταστάσεις που τις γέννησαν και μεταφέρονται από γενιά σε γενιά με την έννοια τίποτα δεν αλλάζει σε αυτόν τον τόπο. Έτσι τα κόμματα εξακολουθούν να είναι αναντικατάστατα, αφού η διαβρωτική μικροπολιτική τους εγκλωβίζει όχι μόνο τον πολιτικό, αλλά και τον απλό πολίτη προκειμένου να εξυπηρετήσει τα μικροσυμφέροντα του, κάνοντας τον έτσι στις περισσότερες των περιπτώσεων έναν καλό κομματικό πελάτη.

Από την καινούργια χρονιά λοιπόν οι εκλεγμένοι τοπικοί και νομαρχιακοί άρχοντες θα καταναλώνουν πόρους με σπατάλη στα πίτουρα, όπως γιορτές και πανηγύρια και με σιγκουινιά στο αλεύρι, που είναι τα ουσιαστικά και κρίσιμα αναπτυξιακά έργα της περιοχής τους.

Ας μας απαντήσουν όλοι αυτοί που κόπτονται για τον τόπο τους τι προσδοκούν από το τέταρτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης (Πακέτο Ευρωπαϊκής Ένωσης);

Άλλοι θα το καπνίσουν και αυτό το πακέτο, αλλά και ένα καλό αποτσιγάρο κανένας δεν θα το περιφρονήσει.

Ο χρόνος θα δείξει τις επιδιώξεις όλων αυτών, χωρίς να υποτιμούμε και τα πρόσωπα που πραγματικά ενδιαφέρονται για τον τόπο τους και στη προκειμένη περίπτωση είναι λιγοστοί συγκριτικά με τους αυτόκλητους σωτήρες.

(ΛΑΟΚΟΩΝΤΑΣ)

*Τα στοιχεία του ΛΑΟΚΟΩΝΤΑ είναι γνωστά στη Συντακτική Επιτροπή

Τζουμέρκα: με το βλέμμα του ποιητή Λ. Κούσουλα

Η ανάπτυξη που μας υποσχέθηκαν και περιμέναμε χρόνια ευτυχώς δεν ήρθε. Τα Τζουμέρκα, σε πείσμα των καιρών, κράτησαν κάτι από το λευκό του χειμώνα, την ορμή της καταιγίδας, την ποίηση του Θεού που υμνεί την Άνοιξη, γεμίζοντας ξανά και ξανά την κλεψύδρα του χρόνου.

«Μια σπιθαμή πάνω απ' τα σπίατα

ο κόσμος μένει ολοκαίνουριος» (Μικρή μπαλάντα του ποιητή, σ. 173)

Η Φύση και η Ιστορία, οι δύο όψεις των Τζουμέρκων, σε κατάσταση ηρακλείτειας αρμονίας. Η Φύση έγινε ιστορία και τα έργα των ανθρώπων συμπλιώθηκαν με τον φυσικό κόσμο. Εδώ γεννιέται ο σπινθήρας της ποιητικής δημιουργίας. Οι άνθρωποι όμως συχνά δεν συμμερίζονται τον πόνο της φύσης, άλλα επιζητούν και άλλα γυρεύουν απεγνωσμένα. Η μικρότητα αντιμάχεται το μεγαλείο. Ο tempera, o mores!

«Εδώ που φώλιαζε ο μαγεμένος τα παλιά χρόνια ποιητής θρέφεται πλήρως ευχαριστημένος

ο αξιότιμος κ. εισηγητής» (Τόποι και χρόνοι, Τζουμέρκα, 1958, σ. 181)

Οι φιλόξενοι ορεσίβιοι όμως κρατούν Θερμοπύλες. Η δίκαιη μοίρα των αυτοχθόνων είναι η αρετή που σφρηγιάτησε ο τόπος και ο χρόνος, η θέληση της ζωής. Οι κάτοικοι των Τζουμέρκων είναι η ζωντανή μνήμη των βουνών και των ποταμών.

«Φάγαμε όπως βρεθήκαμε ψωμί και σταφύλια φιλεμένα στην Ήπειρο»

(Του τρένου, Γ, σ. 138)

Το φεγγάρι, «που λάμπει πιο καθαρίο από παντού», είναι η δίκαιη μοίρα των Τζουμέρκων.

Κ. Μαργώνης Φιλολόγος

Σημείωση: τα αποσπάσματα ανήκουν στη συλλογή με τον τίτλο «Ποιήματα (1962-2002)», του Λουκά Κούσουλα, εκδόσεις Δόμος, Αθήνα 2003

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Μ. ΦΙΛΟΥ

ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΡ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΑΘΗΝΑΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Αγναντιτών της Αθήνας, μόλις πληροφορήθηκε τον αδόκητο θάνατο του αείμνηστου **Στέφανου Μ. Φίλου**, εξέδωσε το ακόλουθο ψήφισμα:

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Αγναντιτών της Αθήνας, συνήλθε εκτάκτως το πρωί της 11-4-2007 που πληροφορήθηκε τον αδόκητο θάνατο του χωριανού μας **ΣΤΕΦΑΝΟΥ Μ. ΦΙΛΟΥ**, πρώην Προέδρου της Αδελφότητάς μας και βασικού συνεργάτη της Εφημερίδας μας "ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ", επίτιμου Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων, Συγγραφέα,

Ιστορικού και Λαογράφου και αφού άκουσε τον Πρόεδρο να εξαιρεί την προσωπικότητα, την πνευματική και κοινωνική προσφορά του εκλιπόντος προς το χωριό μας και την περιοχή μας, **εξέδωσε το εξής ψήφισμα:**

1) Αντιπροσωπεία του Δ.Σ. να παραστεί στην κηδεία του στα Άγναντα και να συνοδεύσει τον εκλιπόντα στην τελευταία του κατοικία.

2) Ο πρόεδρος του Δ.Σ. να αποχαιρετήσει τον νεκρό και να εκφράσει προς τους οικείους του τα συλλυπητήρια της Αδελφότητάς μας.

3) Το προσεχές (159) φύλλο της Εφημερίδας

"ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ" να αφιερωθεί στη Μνήμη του.

4) Να αναρτηθεί η φωτογραφία του εκλιπόντος στα Γραφεία της Αδελφότητάς μας.

5) Αντίγραφο του παρόντος να επιδοθεί στην οικογένειά του.

6) Το παρόν να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα "ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ" και αντίγραφο του να αποσταλεί στην Εφημερίδα "ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ".

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Χρ. Χριστοδούλου Αντωνία Σαλούρου

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΟΥ

Ο αείμνηστος ΣΤΕΦΑΝΟΣ Μ. ΦΙΛΟΣ γεννήθηκε στα Άγναντα Άρτας το 1924 και απεβίωσε στις 10-4-2007 στην Άρτα. Την επομένη κηδεύτηκε την γενέτειρά του Άγναντα. Ήταν νυμφευμένος με τη Μαριάνθη Ν. Στεργίου, με την οποία απέκτησαν τρία παιδιά, τα οποία και προίκισαν με ανθρωπιά, παιδεία και

επιστημοσύνη.

Ήταν πτυχιούχος της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων και της διετούς Πανεπιστημιακής Μετεκπαίδευσης. Δάσκαλος από το 1948 υπηρέτησε σε διάφορα δημοτικά σχολεία της χώρας μας έως το 1976 που έγινε Επιθεωρητής δημοτικής εκπαίδευσης. Έκτοτε και μέχρι το 1982, που καταργήθηκε ο θεσμός του Επιθεωρητού, υπηρέτησε διαδοχικά στις Εκπαιδευτικές Περιφέρειες Μεγαρέλλου Κρήτης και Λευκάδος. Διακρίνονταν για τις παιδαγωγικές, διδακτικές και διοικητικές του ικανότητες και αρετές και για τις ευρύτατες εγκυκλοπαίδεις του γνώσεως.

Ήταν πολυγραφότατος. Έγραψε πολλά σχολικά εγχειρίδια και βοηθήματα όπως: *Το κλειδί της Πρακτικής Αριθμητικής, 1.000 Προβλήματα Αριθμητικής, Το κλειδί της Ορθογραφίας, Μεθοδική Νεοελληνική Γραμματική, Γραμματική της Νέας Ελληνικής, Λειτουργική Γραμματική της Νεοελληνικής Γλώσσας, Μεθοδική Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής κ. ά.* Ακόμα έγραψε: *Το Χρονικό ενός Θεσμού* (αναφέρεται στο θεσμό των Επιθεωρητών Εκπαίδευσης), *Η Υπόθεση του Ναυτικού 1944-1948, Άγναντα Άρτας, Τζουμερκοχώρια, Οδηγός των απανταχού Αγναντιτών* και πολλά άλλα.

Πληθωρική επίσης ήταν η παρουσία του σε διάφορες εφημερίδες και περιοδικά, όπου δημοσίευσε πολλές μελέτες, κριτικές, επιστολές και άρθρα ιστορικού, λαογραφικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Διετέλεσε Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθήνας και υπήρξε ένας από τους βασικότερους και τακτικότερους συνεργάτες της εφημερίδας "Άγναντα Άρτας". Ήταν από τα Ιδρυτικά Μέλη της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων, Μέλος των πρώτων της Διοικητικών Συμβουλίων και τακτικός συνεργάτης του Περιοδικού της Εταιρείας "Τζουμερκιώτικα Χρονικά".

ΟΙ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ ΛΟΓΟΙ

Η κηδεία του αείμνηστου Στ. Φίλου έγινε πάνδημη από τον Ιερό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Αγνάτων, εν μέσω γενικού πένθους.

Τον νεκρό αποχαιρέτησαν:

1. Ο Δήμαρχος Αγνάτων κ. Χρήστος Χασιάκος.
2. Ο Εκπρόσωπος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων κ. Νίκος Καρατζένης.
3. Ο εγγονός του, Ηλεκτρονικός Μηχανικός & Μπχ. Η/Υ, Μηνάς Λιαροκάκης
4. Ο ανειψιός του, Δάσκαλος, Βασίλειος Παπαθεοδώρου
5. Ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγναντιτών Αθήνας Χρ. Χριστοδούλου, ο οποίος αποχαιρέτησε τον νεκρό εκ μέρους της Αδελφότητας με τούτα τα λόγια:

"Σεβαστέ και αθημόντε Στέφανε.

Η Αδελφότητα Αγναντιτών Αθήνας τούτη την ιερή στιγμή βρίσκεται νοερά σύσσωμη δίπλα σου και θρηνεί απαρνηγόρητη τον ξαφνικό χαμό σου... Θρηνεί τον

διακεκριμένο, τον ξεχωριστό χωριανό μας, τον ολοκληρωμένο άνθρωπο, το φωτισμένο δάσκαλο και Επιθεωρητή, τον επίμονο ερευνητή, τον ταλαντούχο συγγραφέα, τον πετυχημένο πρώην Πρόεδρο της Αδελφότητάς μας, τον διεισδυτικό και ανεξάντλητο συνεργάτη της Εφημερίδας μας.

Μαζί μας σε θρηνεί όλο το χωριό μας, όλα τα Τζουμερκοχώρια, όλη η Ήπειρος!... Όλοι από σήμερα γίνουμε φτωχότεροι. Από όλους που σε γνώρισαν και συνεργάστηκαν μαζί σου, που σε μελέτησαν και σε συμβουλεύτηκαν, που σε άκουσαν και προβληματίστηκαν, παίρνεις για πάντα μαζί σου την αγάπη και την ευγνωμοσύνη τους. Παίρνεις μέσα από την ψυχή μας ένα πολύτιμο και αναντικατάστατο κομμάτι, και το παίρνεις δικαιοδικά. Σου ανήκει. Γι' αυτό το κενό που αφήνεις είναι μεγάλο και δυσαναπλήρωτο. Θα μένει συνεχώς άδεια η θέση που ο καθένας κρατούσε μέσα του για σένα.

Το πιο μεγάλο όμως κενό το αφήνεις στην βαρυσθενή οικογένειά σου, στη γυναίκα σου, στα παιδιά σου, στα εγγόνια σου και σ' όλους τους συγγενείς σου. Γι' αυτούς δεν υπάρχουν κατάλληλα λόγια παρηγορίας, ούτε ευχές που να απαλύνουν τον πόνο τους. Το μόνο που μπορούμε και όλοι μαζί κάνουμε τούτη την ιερή στιγμή, είναι να παρακαλούμε το Θεό να στείλει στην οικογένειά σου βάψασμο παρηγορίας. Αυτό, μαζί με την υπερηφάνεια που δικαιούται να νιώθει για σένα και για την εξαιρετική προσφορά σου στην Εκπαίδευση, στην Ιστορία, στη Λαογραφία και γενικά στον πνευματικό πολιτισμό του τόπου μας, μπορούν να μαλακώσουν τον ανθρώπινο πόνο της και να την οπλήσουν με κουράγιο και εγχαρτέρηση. Μόνο όταν σε θυμούνται όπως ήσουν, όταν νιώθουν κοντά τους την πνοή σου, όταν φυλλομετρούν τις αμέτρητες σελίδες του έργου που άφησες, θα μπορούν να σε μνύονται και να παρηγορούνται.

Αθημόντε Στέφανε, η προσφορά σου στον τόπο μας και στην Αδελφότητά μας, δικαιολογεί και την υπερηφάνεια και την απροσμέτρητη ευγνωμοσύνη που εμείς οι Αγναντιτίες και οι Τζουμερκιώτες θα νιώθουμε για σένα.

Σεβαστέ Στέφανε, σε διαβεβαιώνουμε ότι θα σε νιώθουμε συνέχεια δίπλα μας. Θα ζεις για πάντα μέσα από τις δικές μας τις ψυχές. Καλό σου ταξίδι".

☆☆☆

Επικήδειος λόγος του
Βασιλείου Γ. Παπαθεοδώρου στην κηδεία
του αείμνηστου Στέφανου Μ. Φίλου

Θεΐε,

Με πόνο ψυχής στέκομαι σήμερα μπροστά σου, από μέρος των αδελφών και των ανιψιών σου να σου απευθύνω τον τελευταίο χαιρετισμό.

Για όλους εμάς τους συγγενείς σου υπήρξες πάντοτε το σημείο της αναφοράς μας. Σου το υπόσχομαι ότι θα παραμείνεις να είσαι.

Οι γνώμες σου, οι συμβουλές σου, οι παροτρύνσεις σου, η κοινωνικότητα σου, η δημοκρατικότητα σου και όσες ακόμα αρετές συνθέτουν μια σωστή προσωπικότητα, θα μείνουν βαθιά χαραγμένες στη μνήμη μας.

Ήσουν ο σύμβουλος μας σε όλες τις αποφάσεις μας. Όλοι σε πικράναμε μα εσύ κανέναν. Όλοι σχεδόν σου οφείλουμε κάτι έως πολύ για το σημερινό μας ως το πούμε ευ ζειν μα εγώ προσωπικά και το ζειν.

Το πάθος σου για τη μόρφωση υπήρξε ανεπανάληπτο. Αφού διαπίστωσες ότι κανένας δεν επρόκειτο να σε αντικαταστήσει στη φύλαξη των προβάτων στο βουνό- αν και ήσουν μόνο 15 ετών- τα πούλησες χωρίς τη συγκατάθεση των γονιών σου, παρέδωσες τα χρήματα στη μητέρα σου και κατέβηκες στην Άρτα για να συνεχίσεις τις σπουδές σου. Αυτό

σου το πάθος για μόρφωση δεν το μετέδωσες μόνο στα παιδιά σου και στα ανίψια σου, αλλά και σε όποιον νέον ή νέα γνώριζες.

Διέπρεπες σαν δάσκαλος σαν επιθεωρητής και σαν συγγραφέας. Διέπρεπες σαν άνθρωπος όπου κι αν έζησες και υπηρέτησες, μα πιο πολύ στην κοινωνία των Αγνάτων στην οποία πολλά προσέφερες κι αυτή όσο ήταν δυνατόν την αγάπη της.

Ήσουν ο άνθρωπος των αξιών και όχι του χρήματος, το οποίο άλλωστε αν το επιζητούσες θα το είχες μπόλικο.

Ήσουν ο άνθρωπος της συμβουλής, της παρότρυνσης και της παραίνεσης και όχι ο άνθρωπος της ίντριγκας και των παρασκηνίων. Ακόμη ηχούν στα αυτιά μου τα λόγια σου ότι μπορεί το νόμισμα να έχει δύο όψεις αλλά ο άνθρωπος χρειάζεται μόνο μία. Μπορεί αυτό κατά καιρούς να το πλήρως προσωρινά αλλά αργότερα δικαιώθηκες πανηγυρικά.

Ουδέποτε υπήρξες άνθρωπος της ήσσονος προσπάθειας. Η εργατικότητα σου και η μεθοδικότητα σου ήταν ανεπανάληπτες.

Η δημοκρατικότητα σου δεν ήταν μόνο τυπική και επιφανειακή. Ήταν βαθιά ριζωμένη στο είναι σου και την έκανες πράξη καθημερινά στην οικογένεια σου, στους συγγενείς, στους φίλους, στους συναδέλφους αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία.

Έζησες με αξιοπρέπεια και μια έφυγες μ' αυτήν. Δεν έμεινες άρρωστος. Έκανες τις τελευταίες εξετάσεις στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων. Μάλλον το έκανες επίτηδες για να δεις και να σε δουν όλοι οι συγγενείς- γιατί όλοι σχεδόν "κατοικούν στα Γιάννενα- και να αποχωριστούμε παντοτινά με τον καλύτερο τρόπο.

Και στη φυγή σου από τον μάταιο τούτο κόσμο τήρησες ακόμα και τη σειρά σου. Υπήρξες το πέμπτο από τα έξι παιδιά του Μιχαήλ Βασ. Φίλου και της Παναγιώτας Αθ. Ζάραγκα. Μας φεύγεις μ' αυτή τη σειρά. Σ' όλα ήσουν πάντοτε τυπικός αλλά και σ' αυτό δεν το περίμενα να το εφαρμόσεις. Μου το πες στην κηδεία της μακαρίτισσας της μάνας μου και της αδελφής σου ότι τώρα ήρθε η σειρά μου μα μου ήταν αδιανόητο να το φανταστώ.

Θεΐε μου

Να πας στο καλό και με το καλό να μας περιμένεις εκεί, όπως μας περιμένες πάντοτε εδώ, γιατί η γενιά σου σχεδόν τελείωσε και σε λίγο θα αρχίσει ο θέρους και στη δική μας

Καλό σου ταξίδι και καλή αντάμωση.

☆☆☆

ΕΙΠΑΝ ΚΙ ΕΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟ Μ. ΦΙΛΟ:

Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ:

Στέφανος Μιχ. Φίλος

Ποιος ήταν

Γεννήθηκε το απόγευμα της 6ης Σεπτεμβρίου του 1924 στην Άγναντα κι έφυγε από κοντά μας τις πρώτες πρωινές ώρες της 11ης Απριλίου του 2007 στην Άρτα στο σπίτι της κόρης του Λυδίας και του γαμπρού του Θανάση Νικολού. Ήταν το πέμπτο παιδί από τα έξι του Μιχαήλ, Βασ. Φίλου και της Παναγιώτας Αθ. Ζάραγκα κι έφυγε από κοντά μας μ' αυτή τη σειρά που γεννήθηκε.

Στην προσχολική του ηλικία γνώρισε για τα καλά τη νομαδική ζωή φτάνοντας ως την Κατούνα Ξηρομέρου μας και ο πατέρας του ήταν κτηνοτρόφος. Φοίτησε για λίγο στο δημοτικό σχολείο Αγνάτων και αποφοίτησε από το νεοσύστατο δημοτικό σχολείο Φράστων έχοντας δάσκαλο το συγχωριανό του Κων/νο Βρόντο. Το 1937 εισάγεται στο ημιγυμνάσιο Αγνάτων από το οποίο αποφοιτεί το 1939. Και στα δυο αυτά σχολικά χρόνια ήταν ο πρώτος μαθητής.

➔ Το καλοκαίρι του 1939 τον στέλνουν οι γονείς του στο βουνό να φυλάξει τα πρόβατα. Πέρασαν 4 μήνες και καθημερινά διαπίστωνε ότι οι γονείς του τον προόριζαν για κτηνοτρόφο. Όταν έφτασε ο Σεπτέμβριος κατάλαβε για τα καλά ότι δεν υπήρχε γι' αυτόν ελπίδα να επουδάσει. Ρώτησε τους άλλους κτηνοτρόφους ποια είναι η τιμή των προβάτων κι όταν πέρασαν οι πρώτοι ζωέμποροι τα πούλησε και κατέβηκε στο Νιτρεποκόζ. Φτάνοντας τον ρώτησε η μητέρα του σε αυστηρό ύφος:

- Πού τ' άφησες τα πρόβατα μωρέ ζαλοταραμένο και μου" ρθες εδώ;

- Μάνα τα πρόβατα τα έχω εδώ και με το δεξί του χέρι της έδειξε τη δεξιά τσέπη του παντελονιού όπου είχε τα χρήματα.

Το 1939 εγγράφεται στο γυμνάσιο Άρτας από το οποίο αποφοιτεί το 1945 με καθυστέρηση δύο ετών γιατί λόγου του ελληνοϊταλικού πολέμου και της κατοχής τα σχολεία δεν λειτουργούσαν. Στο κενό διάστημα δεν εφυσκάζει. Εργάζεται σαν εργάτης στο Αβγό Ιωαννίνων και στη συνέχεια σαν σημειωτής στην εργολαβία κατασκευής του δρόμου από Βίγλα μέχρι Μέρτζιανη Κονίτσας στο Ραφτανίτη εργολάβο Γιάννη Παπαστεργίου.

Το 1945 εισάγεται με μεγάλη ευκολία στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων από την οποία αποφοιτεί το 1947. Τα χρήματα για τις σπουδές του τα δανείζεται σε λίρες και όταν αργότερα θα διοριστεί θα τα επιστρέψει. Από το 1947 ως το 1948 που στρατεύεται εργάζεται σαν ζευγολάτης με τα βόδια του πατέρα του ή σαν αγωγιάτης με τα μουλάρια των μεγαλύτερων αδελφών.

Τον Απρίλιο του 1947 κατατάχτηκε στο ΚΒΕ Κορίνθου για να εκπληρώσει τη στρατιωτική του θητεία, μετά τη διετή υποχρεωτική αναβολή την οποίαν επήρε με την ένδειξη "αδυναμία εξέως"!!!

Μετά την τετράμηνη βασική εκπαίδευση πήρε απόφαση για το 528 τάγμα πεζικού στα Ιωάννινα. Από εκεί ακολουθεί την πορεία Γράμμος- Δυτική Μακεδονία- Βίτσι-Σινιάτικο- Πελοπόννησο- Ήπειρος- Γράμμος- Φλώρινα- Κοζάνη- Μπελές. Έζησε όλη τη φρίκη του αδελφοκτόνου εμφυλίου. Σε μια από τις πάμπολλες μάχες που πήρε μέρος στο ύψωμα Κουρία τον Αύγουστο του 1949 τραυματίστηκε στο δεξιό μηρό.

Η επαγγελματική του σταδιοδρομία αρχίζει με το διορισμό του στους Κιτσιάδες για ένα εξάμηνο και για μια εξαετία 1950-56 στη Σγάρα. Το 1956 ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις εισάγεται στο Μαράσλειο διδασκαλείο για διετή μετεκπαίδευση. Από το 1958 έως το 1963 υπηρετεί στα Στρανά. Το 1963 μετατίθεται στην Άρτα και υπηρετεί στο 2° και στο 6ο σχολείο από μια διετία στο καθένα.

Το 1967 εγκαταστάθηκε οριστικά στην Αθήνα. Υπηρετούσε για μια εξαετία στο 100° σχολείο, για μια διετία στο 37° και στο τέλος για ένα χρόνο στο Γ Δάφνης.

Το 1976 προάγεται χωρίς αίτηση του- σε επιθεωρητή Α" και τοποθετείται στον Άγιο Νικόλαο Κρήτης για μια πενταετία και στη συνέχεια για μια διετία στη Λευκάδα απ" όπου και συνταξιοδοτείται το Νοέμβριο του 1982 λόγω της καταργήσεως του θεσμού.

Κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας ανέπτυξε πλούσια συνδικαλιστική δράση. Διετέλεσε αντιπρόεδρος του διδασκαλικού συλλόγου Άρτας-απολύθηκε από τη Χούντα- πρωτοστάτησε στην ανατροπή του κουντικού Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε., κατάρτισε με ευθύνη του το πρώτο δημοκρατικό μετά τη χούντα ψηφοδέλτιο υπό τον Παναγιώτη Καζαντζή και ήταν ο μοναδικός χρηματοδότης για τη έκδοση της εφημερίδας "ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ".

Όλους αυτούς τους αγώνες τους έκανε από ανιδιοτέλεια γιατί πίστευε βαθιά σ' αυτό που λέγεται δημοκρατία. Θα μπορούσε αν λειτουργούσε για ίδιον όφελος το 1975 που ήταν υπεύθυνος της κατάρτισης του ψηφοδελτίου της Δ.Ο.Ε, να συμπεριλαμβάνει και τον εαυτό του- παίρνοντας μάλιστα και το αξίωμα του αντιπροέδρου- και να μην τον εξοστρακίσουν αργότερα σαν επιθεωρητή στην Κρήτη αλλά κάπου κοντά ή μέσα στην Αθήνα.

Όταν μετά την κυβερνητική αλλαγή του 1981 διαπίστωσε ότι αρκετοί δάσκαλοι υμνητές της χούντας έγιναν σύμβουλοι υπουργών και υφυπουργών εξερράγη πραγματικά όχι γιατί ήθελε να γίνει σύμβουλος- ποτέ δεν του άρεσε να είναι υποτακτικός- αλλά γιατί διαπίστωνε για ακόμα μια φορά ότι στη ζωή "τα πάσης φύσεως κολοκύθια πάντοτε θα επιπλέουν.

Οι ενέργειες του ήταν άμεσες. Στέλνει επιστολή στον υφυπουργό Μόραλη-επιθεωρητή ακόμα- και την απάντηση του την επιστρέφει στον υφυπουργό ως απαράδεκτη γιατί στη θέση πληροφορίες υπήρχε όνομα δασκάλου στενού συνεργάτη της χούντας. Αργότερα ο κ. υφυπουργός θα διαπιστώσει τα λάθη του αλλά και την ικανότητα του Στέφανου Φίλου και στέλνει το μεγάλο παιδαγωγό και σύμβουλο του Θεόφραστο Γέρο να τον πείσει να πάρει μέρος στα σχολικά προγράμματα. Αν δεν τον σεβόταν σαν παιδαγωγό το Θεόφραστο Γέρο, θα τους είχε διαβολοστείλει και τους δυο αλλά το αρνείται με ευγενικό τρόπο.

Εκδίδει το βιβλίο "Τέλος ενός θεσμού", και καταγράφει ονομαστικά το βίο και την πολιτεία του καθενός. Όσοι απ' αυτούς δεν κατείχαν πολιτική θέση σιώπησαν. Οι υπόλοιποι που τις κατείχαν για να δικαιολογηθούν στους προϊσταμένους τους πολιτικούς, τον οδήγησαν στα δικαστήρια απ' όπου αθώωθηκε πανηγυρικά.

Έγινε πανελλαδικά γνωστός στη σχολική κοινωνία και όχι μόνο, από το σχολικό βοήθημα το "Κλειδί της αριθμητικής", το οποίο είχε μεγάλη κυκλοφορία.

Η ευρύτερη ελληνική κοινωνία τον γνώρισε από το βιβλίο του "Υπόθεση του Ναυτικού". Η έρευνα του και η μεθοδικότητα του προκάλεσαν το ενδιαφέρον του τότε πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος έδωσε εντολή στον αρχηγό του Πολεμικού Ναυτικού για την αποκατάσταση των 130 αξιωματικών και υπαξιωματικών, οι οποίοι συνελήφθησαν, προφυλακίστηκαν, βασανίστηκαν και 22 από αυτούς εκτελέστηκαν στο Γουδί την 25-6/48, ως δόλοφθορείς του Ναυτικού. Για το θέμα θα επανέλθω.

Πρωτοτύπησε ως προς τον τρόπο συγγραφής των ιστορικών-λαογραφικών βιβλίων των χωριών και των ευρύτερων περιοχών με τα βιβλία "Άγναντα" και "Τζουμερκοχώρια", τα οποία και δώρισε στην Αδελφότητα Άγναντιτών Αθίνας. Ιδιαίτερα όταν αναφερόταν στο βιβλίο του "Άγναντα" έλεγε χαριτολογώντας: "Αυτό μου έφαγε 10 χρόνια από τη ζωή μου".

Υπήρξε άνθρωπος ανίσχυρος και ακούραστος για τη μάθηση. Το 1960 κάνει ατομική βιβλιοθήκη, πράγμα που δεν είχε κανένας στα Τζουμέρκα και το σπίτι του γίνεται κέντρο διερχομένων από τους μαθητές γυμνασίου και άλλους.

Έγραψε συνολικά 46 βιβλία διαφορετικού περιεχομένου και δύο ακόμη βρίσκονται υπό έκδοση, 31 ανακοινώσεις-επιστολές παιδαγωγικού περιεχομένου, 3 διαλέξεις, 13 δημοσιεύσεις σε περιοδικά επτά από τις οποίες στον Οικονομικό Ταχυδρόμο, 161 επιστολές σε διάφορες εφημερίδες και 25 επιστολές στις αθηναϊκές εφημερίδες ΝΕΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΕΘΝΟΣ και ΒΗΜΑ.

Ο Στέφανος Φίλος παντρεύτηκε το 1952 τη Μαριάνθη Μ. Στεργίου με την οποία απέκτησε τρία παιδιά-το Δημήτρη φαρμακοποιό, τον Παναγιώτα πολιτικό μηχανικό και τη Λυδία νηπαγωγό.

Αγαπητέ αναγνώστη,

Μέσα απ' αυτές τις λίγες γραμμές προσπάθησα να εξιστορήσω τη ζωή του χωρίς συναισθήματα και προκαταλήψεις. Αυτά τα αφήνω σε άλλους.

Αυτός ήταν ο Στέφανος Μιχ. Φίλος.

Αυτός ήταν ο θεός μου και όσο θα ζω θα είμαι περήφανος γι' αυτόν.

☆☆☆

• Ο εκδότης κ. Γ. Αναστασάκης στο 40ήμερο μνημόσυνο:

Κυρίες και Κύριοι

Συμπληρώνονται σήμερα σαράντα ημέρες που ο ξεχωριστός μας φίλος και ακούραστος εραστής της Παιδείας και της Εκπαίδευσης, Στέφανος Φίλος, δεν υπάρχει πια ανάμεσα μας.

Ξημερώματα Τετάρτης 11 Απριλίου, απροειδοποίητα, αθόρυβα με ιδιαίτερη διακριτικότητα αλλά και αδικαιολόγητη βιασύνη, σέλωσε το άλογο του, καβάλησε σ' αυτό και προστάζοντάς το επιτακτικά, έφυγε από κοντά μας αναζητώντας με το ανήσυχο μυαλό του, παραδεισένιους τόπους και καλύτερους ανθρώπους.

Το αθόρυβο πέρασμα του από τον ύπνο στον θάνατο, αναφισβητήτα αποτελεί την μέγιστη ανταμοιβή την οποία επιφυλάττει η θεά τύχη στους καλούς ανθρώπους. Δίκαια λοιπόν ο αγαπητός μας Στέφανος δεν πρέπει να θεωρείται πεθαμένος αλλά "κεκοιμημένος" και εμείς καρτερικά θα προσδοκούμε στην αφύπνησή του. Ανάδυνο λοιπόν και ειρηνικό το τέλος του, σε αντίθεση με την ανήσυχη και πολυκύμαντη ζωή του.

Εγώ τον γνώριζα και συνεργαζόμουν μαζί του τριάντα πέντε ολόκληρα χρόνια. Πολλοί από εσάς τον ζήσατε, τον γνωρίσατε ή ακούγατε για αυτόν πολλά περισσότερα χρόνια. Γι' αυτό δεν ήρθα σήμερα εδώ "να κομίσω γλαύκα εις Αθήνας" κατά το κοινώς λεγόμενο, αλλά ούτε και καταθέσω ένα επιπλέον στέφανο για τον αγαπητό μας Στέφανο. Ήλθα για να τελέσω κι εγώ μαζί με όλους εσάς, και τους λοιπούς απουσιάζοντες φίλους του και προπάντων μαζί με την βαρυνενούσα οικογένεια του, ένα μνημόσυνο σιωπής στην ιερή μνήμη του, και να ευχηθούμε όλοι μαζί καλή συνέχεια του έργου του στους τόπους που διάλεξε να πάει.

Τον αξέχαστο Στέφανο δεν τον έκανα φίλο μου τυχαία, αλλά ούτε και από την μια στιγμή στην άλλη. Η εκτίμηση, η εμπιστοσύνη, το αγαθοποιοί πνεύμα και η ανιδιοτέλεια που επικρατούσε μεταξύ μας θεμελιώσαν, εδημιούργησαν και εσφυρηλάτησαν μία αμφιδρομη και σθεναρή σχέση, η οποία με το πέρασμα του χρόνου αντί να φθείρεται αυξανόταν και χαλυβδωνόταν. Για μένα υπήρξε πραγματικός δάσκαλος σε πολλά θέματα. Στο πρόσωπο του γνώρισα τον καλό συνεργάτη τον έμπιστο φίλο, τον αλάνθαστο σύμβουλο, τον ανιδιοτελή Έλληνα, τον υποδειγματικό οικογενειάρχη, τον φιλόστοργο πατέρα, τον καλοκάγαθο παππού, αλλά και τον ανήσυχο, τον επινοητικό και δραστή-

ριο εκπαιδευτικό του οποίου το δραστικό βεληνεκές και η ευρυμάθειά του ξέφευγαν από τα όρια της σχολικής τάξης και επεκτεινόταν στα πλάτη και τα μήκη ολόκληρης της Ελλάδος.

Όπου και αν υπηρέτησε, εδημιούργησε έργο θετικό και απαράγραπτο. Το αγαθοποιοί, διδακτικό και διοικητικό του έργο στην ιδιαίτερη πατρίδα μου στην περιφέρεια της Κρήτης καθώς και των Ιονίων νήσων που είχε την τύχη να υπηρετήσει, παρά το πέρασμα του χρόνου, παραμένει ακόμα υποδειγματικό και πάντα επίκαιρο. Το πλούσιο και πολυδιάστατο συγγραφικό του έργο, για το οποίο ως εκδότης, νομιμοποιούμαι να ομιλήσω, κατέχει πρωτεύουσα θέση στο μυαλό και την καρδιά του βιβλιόφιλου αναγνωστικού κοινού. Ποιος μαθητής ή δάσκαλος ή γονιός που μελέτησε την πρακτική αριθμητική του, δεν μυήθηκε στα μυστικά της και δεν απομυθοποίησε τις δυσκολίες και τους φόβους του; Ποιος μελέτησε τις Γραμματικές του Αρχαίας και νέας Ελληνικής και δεν διόρθωσε την εκφορά και τη γραφή του λόγου του; Ποιος από σας που άνοιξε το βιβλίο του με τον τίτλο "ΑΓΝΑΝΤΑ" δεν αντίκρισε το γενεαλογικό του δένδρο λεπτομερέστατο και δεν αισθάνθηκε τις ρίζες και τα κλαδιά του να απλώνονται μέσα στην καρδιά του και στη θύμηση του δεν αποτυπώθηκαν, πρόσωπα, ιστορίες, θρύλοι και μνήμες ενός παλιού καλού καιρού;

Πολλοί και διακεκριμένοι επιστήμονες κατάγονται από την περιοχή των Τζουμέρκων. Όμως μόνον ο αξέχαστος Στέφανος Φίλος στο βιβλίο του με τον τίτλο "Τζουμερκοχώρια" κατέγραψε με παραστατικότητα, γλαφυρότητα και λυρισμό την ιστορία τους, το βίο, την πολιτεία και τα βάσανα αυτών των ζωμάχων που αν και απομακρυσμένοι από τα κέντρα λήψεων αποφάσεων, αν και ξεχασμένοι και αδικημένοι από τους εκάστοτε κυβερνώντες εξακολουθούν "να φυλάττουν Θερμοπούλες" και να παίζουν σπουδαίο ρόλο με την εργατικότητα τους στην εξέλιξη της Εθνικής Οικονομίας.

Όμως ο αξέχαστος φίλος μας Στέφανος δεν έχει να επιδείξει μόνο συγγραφικό και διοικητικό έργο. Έχει να επιδείξει και σπουδαία εθνική δράση.

Με το τέλος του πολέμου διορίζεται ως δημοδιδάσκαλος και το έτος 1951 παντρεύεται την Μαριάνθη Στεργίου όμορφη νέα και πλουτισμένη με πολλές αρετές και αποκατάχτη της τα τρία τους παιδιά, την Παναγιώτα, τον Δημήτρη και την Λυδία, τα οποία εμόρφωσε και επροίκισε με ηθικές και κοινωνικές αρετές.

Ευτύχησε να τα δει αποκαταστημένα επαγγελματικά και οικογενειακά και να καμαρώσει και να υπεραγαπήσει δύο ηγγόνια τον λατρευτό του Μηνά και την αξιαγάπητη Τζίνα τα οποία αποτελούσαν για αυτόν το Α και το Ω της ζωής του. Η σκληρή μοίρα του αποστέρησε την χαρά και την ικανοποίηση να τα καμαρώσει επαγγελματικά και οικογενειακά αποκαταστημένα που τόσο επιθυμούσε.

Δεν θα ήθελα να σας κουράσω άλλο. Όμως θα ήταν ασυγχώρητη παράληψη μου να μην αναφερθώ και σε μία άλλη "ηρωική" κατά την άποψη μου πράξη στην οποία τον οδήγησε ο υψηλός δείκτης δικαιοσύνης, το χρέος προς την αλήθεια και η χρόνια αγανάκτηση που τον είχε κυριέψει. Έτσι αποφάσισε την συγγραφή ενός ιστορικού βιβλίου με τίτλο "Η Δίκη του ναυτικού" μέσα στις σελίδες του οποίου ο αναγνώστης διαπιστώνει την επιβράβευση των "ημετέρων" και των επίορκων αξιωματικών. Την συγκάλυψη των εγκληματικών ενεργειών τους, την κατασκευή ενόχων και τον διασυρμό έντιμων αξιωματικών. Την λασπολογία που τους επεφύλαξε "η τότε επίσημη ηγεσία" και τις παραδειγματικές και εξοντωτικές τιμωρίες με τις οποίες "η ευχαριστώσα πατρίδα" τους επιβράβευσε.

Όμως, κατά θείαν πρόνοιαν, ο αλησμόνητος Στέφανος Φίλος με την διερευνητική του γραφίδα ρίχνει άπλετο φως στην όλη υπόθεση, δεν συγκάλυπτε, δεν χαρίζεται σε κανένα και η αλήθεια δεν αργεί να λάμψει. Τόσον οι αναγνώστες όσον και το επίσημο κράτος, έστω και ετεροχρονισμένα, πληροφορούνται όλη την αλήθεια και επαίνου δημοσίως και συγχαίρουν ιδιαίτερος τον θαρραλέο συγγραφέα αυτής της θλιβερής και σκόπιμα κακοποιημένης ιστορίας.

Αυτός σε μεγάλη περιληψη και χωρίς διάθεση ωραιοποίησης ήταν ο αξέχαστος Στέφανος Φίλος. Ο Φίλος μου και φίλος σας με το Φ κεφαλαίο. Εμείς όλοι που τον ζήσαμε θα τον θυμόμαστε πάντα με τις καλύτερες αναμνήσεις, με τις ωραιότερες εντυπώσεις, με βαθύ σεβασμό και με μεγάλη ικανοποίηση, γιατί είχαμε την τύχη να τον έχουμε φίλο και συνεργάτη.

Συχνά από τα μάτια μας θα κυλά ένα δάκρυ και οι δεήσεις μας για την ανάπαυση της ψυχής του θα αποτελούν για μας ευάρεστη ικανοποίηση και ευχάριστη επικοινωνία μαζί του.

Ας είναι ελαφρύ και ζεστό το χρώμα της Ηπειρωτικής γης που τον σκέπασε.

Και, εδώ σεμνά και ταπεινά, πρέπει να σταματήσω, γιατί φοβούμαι ό,τι κι αν 'πα, πως θα τον αδικήσω.

☆☆☆

• Ο ανηψιός του, καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου, κ. ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΦΙΛΟΣ:

Δυό λόγια για το θείο

Στέφανο Φίλο

δάσκαλο, ερευνητή, συγγραφέα, ιστορικό ...

Έφυγε ξαφνικά για το ταξίδι που ήξερε ότι ➔

➔ θάρθει η ώρα του. Το ήξερε από ρεαλισμό και όχι από μοιρολατρία και φρόντιζε να μην αφήνει τη ζωή να φεύγει ανεκμετάλλευτη. Μέχρι την τελευταία στιγμή, κάθε μέρα όλο και κάτι πρόσθετε στο πολύτιμο για όλους μας υλικό του. Και βέβαια, δεν έφυγε ..εντελώς. Κι αυτό, αφού από καιρό είχε φροντίσει να δημιουργήσει ένα πολύ μεγάλο έργο που έχει καταγραφεί στη σύγχρονη τοπική, και όχι μόνο, ιστορία. Έργο που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί από πολλούς και θα χρησιμοποιηθεί από πολύ περισσότερους στο μέλλον. Πολλοί θα γράψουν για το πρόσωπό του και για το έργο του. Εγώ νοιώθω την ανάγκη να γράψω δυο λόγια για το θείο Στέφανο καταρχήν σε τούτο το φύλλο εφημερίδας που ο ίδιος είχε στηρίξει τόσο πολύ, όσο το διάστημα από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα και βέβαια και την περίοδο που κι εγώ ήμουνα στο ΔΣ.

Ο θείος ο Στέφανος αφενός ήταν όντως προικισμένος με κάποια ιδιαίτερα ταλέντα και αφετέρου καλλιέργησε κάποια πολύ καλά στοιχεία γνώσεων και χαρακτήρα. Και πρέπει να νοιώθουμε όλοι τυχεροί που χρησιμοποίησε αυτά τα ταλέντα του και τις γνώσεις του με τον τρόπο που το έκανε. Αυτή η σπάνια μνήμη, η ερευνητική μεθοδικότητα, η τεράστια υπομονή και η προσεκτική κρίση συνδυάστηκαν με τον καλύτερο τρόπο για να έχουμε όλοι μας την ευκαιρία να απολαμβάνουμε το έργο του και να δείχνουμε στα παιδιά μας κάτι δικό μας, κάτι των πατεράδων μας. Και η ενασχόληση του θείου με αυτό τον θησαυρό της τοπικής κληρονομιάς δεν ήταν για την προβολή του ούτε βέβαια για οικονομικούς λόγους. Τα πίστευε ως χρήσιμα και απαραίτητα να γίνουν από τη γενιά του, μιας και η άντληση τέτοιων στοιχείων για μας τους νεότερους θα ήταν προφανώς αδύνατη.

Αναφέροντας κάποιες από τις πολλές χαρακτηριστικές στιγμές που θα μπορούσα να αναφέρω για το θείο Στέφανο, θα διάλεγα:

- την απάντησή του, που μου είχε κάνει ιδιαίτερη εντύπωση τότε που την έδωσε, προ εικοσαετίας περίπου, στο ερώτημα "Στέφανε συνταξιοδοτήθηκες;". Η απάντησή του ήταν "Συνταξιούχος του δημοσίου, ναι. Συνταξιούχος της ζωής, όχι." Και η τελευταία εικοσαετία μας απέδειξε ότι όντως δεν υπήρξε ποτέ συνταξιούχος της ζωής.

- μια άλλη εικόνα κάποιο βράδυ μεγαλοβδόμαδου μέσα στην εκκλησία στο χωριό, μόλις τέλειωσε η λειτουργία, τον βλέπω να κάνει δυο βήματα μπροστά, να ρωτάει κάτι ένα γέροντα (μάλλον πληροφορία για τα γενεαλογικά δέντρα) να βγάζει διακριτικά από την τσέπη του χαρτί και να το σημειώνει. Μετά από λίγο, ένα βήμα μπροστά, στον άλλο γέροντα, επόμενη ερώτηση..

- την λεπτομερή αναφορά ιστορικών στοιχείων που από μνήμης παρέθετε στην επιτροπή τοπωνυμίων (επιτροπή Μπαμινιώτη) και μάλιστα και στοιχείων που αφορούσαν και άλλες περιοχές, σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

- Την ακούραστη συνεργασία του με τον αδελφό μου το Γιώργο για την τακτοποίηση υλικού για το λεύκωμα του χωριού.

Πιο προσωπικές αναμνήσεις και εμπειρίες έχω βέβαια πολλές, ζεστές κι ευχάριστες. Από την πεντάτομη εγκυκλοπαίδεια που μούστειλε στο χωριό όταν ήμουν μαθητής δημοτικού και τα προβλήματα της πρακτικής αριθμητικής που έλυνα κάποια Σαββατοκύριακα που έμενα στο σπίτι του στην Αθήνα ως μαθητής γυμνασίου μέχρι τις πάμπολλες τηλεφωνικές επικοινωνίες μας ("Γιάννη, ο Στέφανος. Χρόνια πολλά για τη Ναταλία. Σήμερα είναι κανονικά η γιορτή της. Βέβαια ξέρω έχει και δεύτερο όνομα, της γιαγιάς της, Σταυρούλα..." ή "Γιάννη, ο Στέφανος. Σήμερα πέθανε στην Άρτα ο .. (ακολουθούν κάποια στοιχεία)" ή "Γιάννη, ο Στέφανος. Ξέρεις μήπως αν ο γαμπρός του .. είναι από το ...μέρος;" .. Αυτές οι συχνές τηλεφωνικές επικοινωνίες θα μου λείψουν. Νοιώθω όμως τυχερός για τον πραγματικό θησαυρό που μας έχει αφήσει ο θείος και έχω στη βιβλιοθήκη του σπιτιού μου, αλλά και του γραφείου μου.

Κι αν αυτός ο "άλλος κόσμος" είναι όπως πολλοί πιστεύουν ή φαντάζονται (κάτι σαν συνέχεια ή αντίμωμο) τότε μέχρι να βρεί, πέρα από τους συγγενείς και φίλους, όλους αυτούς που τα ονόματά τους είχε ξετρυνώσει από παλιά βιβλία, από αρχαία υπηρεσιών και από μαρτυρίες γεροντότερων για να τα καταχωρίσει στα βιβλία, τότε θάναι για πολύ καιρό απασχολημένος....

Για μας πάντως, κάποια στοιχεία του είναι καλό να αποτελούν υπόδειγμα ζωής. Να είναι διδάγματα για τους νεότερους, όπως αφενός η κοινωνικότητα και οι επαφές, (σε κάθε ηλικία, ακόμη και όταν στη σημερινή ζωή πολλοί νοιώθουν μεγάλο το βάρος των υποχρεώσεων, η ελκρινής και φιλική κοινωνικότητα μπορεί να βοηθήσει και τους ίδιους και τους άλλους) και αφετέρου η μη συνταξιοδότηση από τη ζωή και η ενασχόληση με χρήσιμες ή ευχάριστες δραστηριότητες κοινωνικής ευαισθησίας και δράσης. Και η αιδελοφιλία μας, που τόσο αγάπησε και στηρίξε και ο θείος Στέφανος δίνει μια τέτοια ευκαιρία.

Σίγουρα θα μας λείψεις θείε Στέφανε. Όμως καιρόμασε που σε είχαμε θείο και σε ευχαριστούμε για όσα μας άφησες...

☆☆☆

• Ο τέως Λυκειάρχης κ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΚΑΡΗΣ, στην εφημερίδα "ΠΡΩΪΝΟΣ ΛΟΓΟΣ" Ιωαννίνων:

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΦΙΛΟΣ, Ένας μεγάλος παιδαγωγός

Πέρασε από την χωροχρονική παροδικότητα στον πνευματικό κόσμο της αιωνιότητας ο Στέφανος Φίλος, ένας άνθρωπος φωτισμένος και χαρισματικός που, κυριολεκτικά, αφοσιώθηκε ολόψυχα στην ηθικοπνευματική συγκρότηση όχι μόνον των μαθητών του, αλλά όλου του μαθητοκόσμου της χώρας, αφού, με τα πολύτιμα σχολικά βιβλία που συνέχεια εξέδιδε, δεν παρείχε μόνον γνώσεις αλλά διεισδύωνε και το ήθος των νέων.

Γεννημένος για να θωρακίζει ηθικοπνευματικά τους νέους.

Ελεύθερη σκέψη. Διάνοια ανοιχτή πάντα και ανήσυχη. Επίμονος ο προβληματισμός του για την ουσιαστική μόρφωση των μαθητών. Παρέβλεπε συχνά ξεπερασμένα και ξέπνοα προγράμματα, αναχρονιστικές οδηγίες, βιβλία τυποποιημένα, για να κρατήσει έξω από τα στεγανά του πνευματικού εγκλωβισμού, ελεύθερη και παράγωγική τη σκέψη των μαθητών του. Την ίδια τακτική ακολούθησε και ως γενικός σύμβουλος, γιατί πίστευε ότι οι τύποι και τα στενά πλαίσια περιχαρακώνουν και κοιμίζουν το πνεύμα.

Αυτό το πνεύμα εκφράζεται και από τα ποικίλα σχολικά βιβλία που έγραψε αυτός ο ακαταπρόθετος εργάτης του πνεύματος. Αξιόλογες είναι και οι δύο υπέροχες μονογραφίες που αφιέρωσε στη γενέτειρά του, τα ιστορικά Αγναντα της Ηπείρου.

Με χαρά και ευτυχία είδε τα παιδιά του να διαπρέπουν στην κοινωνία αλλά και άπειρους μαθητές του να στελεχώνουν «το κοινωνικό γίγνεσθαι» κατέχοντας επιφανείς θέσεις. Η οικογένειά του και το μέγα πλήθος των μαθητών του, που γνώρισε και μοιλάστηκε από το πνεύμα του και το παιδαγωγικό του πάθος, θα κρατούν στη μνήμη τους το δάσκαλο, τον πατέρα, τον πνευματικό ηγέτη που αναλώθηκε για τον άνθρωπο, οραματιζόμενος έναν ελεύθερο, πνευματικό και γεμάτο ανθρωπιά κόσμο.

☆☆☆

• Η χωριανή μας φιλόλογος - συγγραφέας Κα ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΟΛΩΤΑ:

Τετάρτη 11 Απριλίου 2007

Στέφανε,
Μαθαίνοντας το θάνατό σου αισθάνθηκα σαν να γύρισε το χωριό μας ανάποδα.

Ήσουν -και θα είσαι- ένα ήμαρπρότατο έργο!

Ήσουνα μια ολοφώτεινη δυνατή παρουσία.

Και τώρα μέσα σε μια στιγμή έγινες μια παντοτινή ΑΠΟΥΣΙΑ.

Στέφανε, ό,τι και να πω τώρα, εσύ δεν θα τ' ακούσεις.

«Γιατί είσαι πια νεκρός...νεκρός για πάντα...».

☆☆☆

• Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΡ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΣ:

Ο ΣΤΕΦΑΝΟΣ Μ. ΦΙΛΟΣ

Ο συγχωριανός, ο φίλος, ο συνεργάτης

Ο Στέφανος Μ. Φίλος, Εκπαιδευτικός - Επίτιμος Επιθεωρητής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έντονη και διακεκριμένη πνευματική προσωπικότητα, σφριγηλός και ακμαίος ως την τελευταία του πνοή, γεμάτος ζωή και δράση, όρθιος και νηφάλιος, με εκρηκτική έφεση για προσφορά στον τόπο μας και γενικότερα στην κοινωνία, έκανε το τελευταίο του οδοιπορικό και εγκαταστάθηκε ήδη στη γειτονιά των Αγγέλων, στην Αιωνιότητα.

Ο ευρυσταθής και οραματιστής Δάσκαλος και Παιδαγωγός, ο πνευματικά σπινθηροβόλος άνθρωπος, ο επίμονος ιστορικός ερευνητής, ο πολυγραφότατος και διεισδυτικότητας συγγραφέας και δημοσιογράφος, ο πολυφραδής και πολυφύρος Αγναντίτης και Τζουμερκιώτης ΣΤΕΦΑ-

Αυτοί που δεν φεύγουν...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΣΕΚΗΣ

Αναμνήσεις, συναισθήματα και βιώματα που προέρχονται από την παιδική μας ζωή, όλα αυτά ανάκατα, μας καθοδηγούν και, πολλές φορές οριοθετούν τη σκέψη, την αποδοχή και την εκτίμησή μας για πολλά πρόσωπα.

Μικρά παιδιά στην Άγναντα. Χαρακτηριστικό μας οι σκανταλιές και οι διαβολιές. Άλλοι δέχονταν τις πράξεις μας γελώντας, μερικοί όμως ήταν αυστηροί και ενίοτε...μη μας πιάσουν στα χέρια τους. Φωτιά που μας έκαψε!

Η εξουσία, η Αστυνομία ήταν απόλυτη. Κυνηγητό να δουν τα μάτια σας. Φωτιά έβγαζαν τα πόδια μας από το τρέξιμο.

Είχαμε και εμείς την αγριάδα μέσα μας, άπασα κατόικια να πούμε.

Κατά κοινή ομολογία ένας χωροφύλακας κατόρθωσε να μας καταλάβει και να μας προσεγγίσει. Μας ζέστανε με την παρουσία του, μας ορμήνευε και μας νρέμπσε. Γι'

ΝΟΣ ΦΙΛΟΣ, δε βρίσκεται πια ανάμεσά μας!... Έφυγε αφηνίδια!... Όμως, με τη σκληρή, μεθοδική και παραγωγική εργασία του κατάφερε να αφήσει πίσω του ανεξίτηλα τα σημάδια της λαμπρής πορείας τους. Άφησε στις βιβλιοθήκες και στις ψυχές μας, αλλά και σε όλο το ξέφωτο των Τζουμερκών, ορθάνοιχτους και προσπιούς τους δροσερούς κρουούς του πνεύματός του, για να τους προσεγγίζουν και να δροσίζονται απ' αυτούς οι γενεές των Τζουμερκιωτών. Μπόρεσε και ανέβασε στην ψηλότερη κορυφή των Τζουμερκών και άφησε εκεί ολόγυρα αναμμένη μια πολύ βαριά και πολύκλωνη πνευματική δάδα, για να παίρνουν φως από αυτή οι επιγενόμενοι, ώστε να μην ψηλαφίζουν στα θεοσκότεινα να βρουν τις βαθύτερες ρίζες τους.

Ο αείμνηστος Στέφανος Φίλος καταξιώθηκε με το έργο του και δικαίως έγινε για τους Αγναντίτες και όλους τους Τζουμερκιώτες λαμπρό σημείο αναφοράς και πρότυπο πνευματικότητας, ερευνητικότητας, αγωνιστικότητας και προσφοράς προς την ιδιαίτερη Πατρίδα μας, προς τον τόπο μας. Έγινε σύμβουλος και οδηγός των πνευματικά ομοδρόμων του που, ακολουθώντας τις πατημασιές του, προσπαθούν να πορευτούν και προς άλλες ανεξίτηλες ακόμη πτυχές της τοπικής μας Ιστορίας.

Έκανε το καθήκον του προς την κοινωνία, προς το χωριό μας Άγναντα, προς τα Τζουμερκοχώρια και προς την Ελλάδα με τον ίδιο ζήλο, με την ίδια αγάπη, με το ίδιο ενδιαφέρον και με την ίδια αγωνία που το έκανε και για την οικογένειά του η οποία, μέσα στον άφατο πόνο της για το άξαφνο και άκαιρο ταξίδι του, δικαιούται να είναι υπερήφανη για τη γόνιμη ζωή του και για την πνευματική και κοινωνική προσφορά του.

Όσοι από εμάς είχαμε το προνόμιο να μας τιμά με τη φιλία και την εκτίμησή του, προσθέτουμε στο βαρύτατο πένθος και τον αβάσταχτο πόνο της οικογένειάς του και τον δικό μας ψυχικό πόνο και προσευχόμαστε στο Θεό, εκείνον μεν να τάξει "εν σκηναίς δικαίων", εκείνη δε να παρηγορήσει και να οπλίσει με κουράγιο και υπομονή, για να μπορέσει με το χρόνο να επουλώσει την ήδη αιμάσσοσα πληγή της ψυχής της, ώστε αδιάκοπα να τον θυμάται και να σεμνύνεται για την προσφορά του.

Αιώνια του η Μνήμη... Ας είναι ανάλαφρο και ευωδιαστό το χώμα της Αγναντίτικης γης που τον φιλοξενεί στα σπλάχνα της. Του το χρωστάει!...

☆☆☆

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ

• Αντί στεφάνου στη μνήμη του Στέφανου Μ. Φίλου προσφέρουν χρηματικό ποσό για την επανέκδοση του βιβλίου (Το γενεαλογικό δέντρο)

Οι συγγενείς και φίλοι	
1) Εβέν Φίλου - Κ. Γιαννούπουλος	50
2) Ηλίας και Γεωργία Φίλου	50
3) Μιχάλης - Κυριακή Φίλου	50
4) Θανάσης - Βαγγελιώ Φίλου	50
5) Ιωάννης και Σταυρούλα Γιαννάκη	50
6) Άρης και Μηνάς Λιαροκάκης	100
7) Οικογένεια Κώστα Νικοπού	50
8) Γιαννάκης Παύλος του Γεωργίου και Γιαννάκη Μαρία του Παύλου στο νουνό τους ...	100
9) Στρατής Φιλιππίτης και Γεώργιος Αναστασάκης εκδότες	100
10) Οικογένεια Μπούσιου Νίκου	50
11) Οικογένεια Αποστόλη Λιόλη	20
12) Πολιτιστικός Σύλλογος Παχαιοχωρίου	30
13) Χριστοδούλου Χρήστος	20
14) Αδεϊφότητα Αγναντιτών Ιωαννίνων	40
15) Παπακίτσος Χρήστος και Κωννος του Αρ.	50
16) Ζιάβρας Βασίλ. - Μπαζούκα	20
17) Γεωργονίκος Βαγγέλης	30
18) Μπαζούκας Θανάσης	20
ΣΥΝΟΛΟ	880*

* Το ποσό αυτό δεν έχει δοθεί στην Αδεϊφότητα.

• Ο χωριανός μας κ. Κων. Ι. Χάρος διαθέσει για τους σκοπούς της Αδεϊφότητας Αγναντιτών Αθήνας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του Στέφανου Μ. Φίλου.

αυτό τον αγαπούσαμε υπερβολικά. Αργότερα παντρεύτηκε με τη χωριανή μας Δήμητρα Κράββαρη, έκανε εξαίρετη οικογένεια και αληθινά αγάπησε το χωριό και όλους τους χωριανούς.

Εμάς, πάντως σαν παιδιά μας έβλεπε. Και δόστού συμβουλές στο τάβλι. "Δεν παίζεται έτσι. Έλα να σε μάθω..." Εξαίρετος ταβλαδόρος, παθιασμένος παίκτης θα έλεγα.

ΗΤΑΝ ο Γιάννης ο Μπασέκης, ο φίλος ο Γιάννης.

ΕΙΝΑΙ πάντα μαζί μας, ο γλυκός άνθρωπος, ο Γιάννης. Γι' αυτό και εγώ δεν μπορώ να γράψω νεκρολογία.

Αλλά, εκφράζω τα συλλυπητήρια μου στους συγγενείς του.

Το μνημόσυνο θα το κάνω το καλοκαίρι στο καφεενείο του μπάμπη Μπίτσου.

Θα δω με ποιον θα παίξω τάβλι στο όνομά του.

Είναι τόσο πολλοί οι ταβλαδόροι. Σαν τον Γιάννη όμως κανέναν!

Χρίστος Α. Τούμπουρος

Αρχαιρεσίες της Πανηπειρωτικής

Την Κυριακή των Βαΐων 1-4-2007 στη μεγάλη αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Ηπειρωτών έγινε η Γεν. Συνέλευση της κορυφαίας Οργάνωσης των απόδημων Ηπειρωτών ου Π.Σ.Ε και την επομένη αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέας Διοίκησης. Οι ψήφοι κατά συνδυασμό έχουν ως εξής:

1. "Δημοκρ. Ανεξάρτητη Κίν. Ηπειρωτών" (Δ.Α.Κ.Η.) - **Ι. Ζώης** 271, έδρες 11
2. "Πανηπ. Ανεξάρτητη Κίνηση" (Π.Ε.Α.Κ.) - **Κ. Αλεξίου** 236, έδρες 9
3. "Ηπειρωτική Συσπείρωση" - **Ιηπ. Κατσένης** 134, έδρες 5

Επειδή καμία από τις Παρατάξεις δεν έλαβε την απόλυτη πλειοψηφία ψήφων και εδρών, η Διοίκηση της ΠΣΕ συγκροτήθηκε διαπαραταξιακά με **Πρόεδρο** τον κ Κ. Αλεξίου, **Α' Αντιπρόεδρο** τον κ. Ι. Ζώη και **Γεν. Γραμματέα** τον Κ. Ιηπ. Κατσένη. Ευχόμαστε καλή επιτυχία.

Αλλωστε, αίτημα της συντριπτικής πλειοψηφίας των Ηπειρωτών είναι: Οι παραταξιακές σφραγίδες και τα παραταξιακά λάβαρα να μπουν, το ταχύτερο δυνατόν, "στο χρονοντούλαπο" της Ιστορίας της Πανηπειρωτικής και οι κομματικές παρατάξεις να ψάξουν να βρουν σε άλλους χώρους πρόσφορα αριθμητήρια για να ασκούνται στην καταμέτρηση των "κουκιών" τους.

Με αυτό το πνεύμα μίλησε στη Γεν. Συνέλευση ο Αντιπρόσωπος της Αδελφότητάς μας κ. **Χρήστος Αρ. Παπακίτσος** που, παίρνοντας το λόγο αμέσως μετά τους επικεφαλής των Συνδυασμών, είπε μεταξύ άλλων και τα εξής:

"Σήμερα είναι Πρωταπριλιά, αλλά και των Βαΐων. Συνεπώς ας μην πάρουμε στα σοβαρά ούτε το "ανάθεμα" ούτε τα "ωσαννά" που ακούστηκαν και θα ακουστούν εδώ μέσα. Ας είμαστε συγκρατημένοι γιατί αύριο, που θα γίνουν οι αρχαιρεσίες, αρχίζει η Εβδομάδα των Παθών με το Ευαγγέλιο της "Ξηρανθείσης Συκής". Ας μην καταγραφεί η ημέρα και σαν αρχή ξήρανσης της Πανηπειρωτικής! Αυτά, σαν γενικές σημειολογικές παρατηρήσεις.

Και τώρα τηλεγραφικά στα **Πεπραγμένα**, αλλά και στα **άπρακτα** της Διοίκησης:

Η υπό τον κ. **Γιάννη Ζώη** απερχόμενη διοίκηση παίρνει **άρια** στις Δημόσιες Σχέσεις! Έβγαλε την Πανηπειρωτική στο προσκήνιο, στο ξάγναντο. Την έβγαλε και από την οικονομική μιζέρια και τη νοικοκύρευση. Σ' αυτά λέμε **Ναι**, λέμε **μπαρμπο!**

Υπάρχουν όμως και **αρνητικά**, που βαρύνουν όλες τις μέχρι τώρα Διοικήσεις: α) Καμία από τις Διοικήσεις των δέκα και πλέον τελευταίων ετών, δεν πήρε στα σοβαρά το αίτημα των καιρών για τροποποίηση του Καταστατικού και καθιέρωση ενιαίου ψηφοδελτίου. β) Οι στόχοι της Πανηπειρωτικής, αλλά και των Αδελφοτήτων, δεν αναπροσαρμόστηκαν. γ) Ο πολιτισμός της Ηπείρου, που δεν είναι μόνο οι εκδηλώσεις, δεν προβάλλεται επαρκώς εδώ και δεκαετίες. δ) Η Εφημερίδα μας δεν επανεκδόθηκε.

Και για να μη μου πείτε ότι επικρίνω, χωρίς να προτείνω, κάνω τις εξής **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**:

1. Να τροποποιηθεί το Καταστατικό και αφού ξεκαθαριστεί, αν είμαστε Συνομοσπονδία ή Ομοσπονδία (γιατί τώρα, απ' τον τρόπο συγκρότησης της Συνέλευσης, αυτό δεν είναι διακριτό), να προβλέπει: α) Αναλογικότερη εκπροσώπηση των Νομών της Ηπείρου στη Διοίκηση. β) **Ενιαίο** ψηφοδέλτιο με **άμεση** εκλογή του Προέδρου από τη Συνέλευση και **"μονοσταυρί-α"**, κατά Νομό, για τους Συμβούλους. γ) Δικαιότερη και ουσιαστικότερη αντιπροσώπευση των Αδελφοτήτων στο εκλεκτορικό Σώμα.

2. Να συγκροτηθούν επιτροπές από ειδικούς Ηπειρώτες επιστήμονες, για τη μελέτη προβλημάτων της Ηπείρου, ώστε να απαιτούμε θεμελιωμένα τη λύση τους.

3. Να ενθαρρυνθεί η έκδοση βιβλίων και η εκπόνηση μελετών επί θεμάτων Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Λαογραφίας κ.τ.λ. για να προβληθεί ο τοπικός μας πολιτισμός.

4. Να επανεκδοθεί η Εφημερίδα "Πανηπειρωτική" ή να εκδοθεί άλλο έντυπο από Ηπειρώτες εθελοντές δημοσιογράφους και δημοσιογραφούντες.

5. Η Συνομοσπονδία μας, αφού βάλει νέους στόχους και καλλιεργήσει καινούργιους οραματισμούς, να φροντίσει να τους μεταλαμπαδέσει και στις Αδελφότητες, αποσκοπώντας στη μέθεξη νέων Ηπειρωτών στα Ηπειρωτικά δράματα. Μόνο οι νέοι μπορούν να συλλάβουν τα μηνύματα των καιρών και να τα αποκωδικοποιήσουν προς όφελος της Ηπείρου. Εμείς οι παλιοί βαρύνουμε· δεν μπορούμε να πετάξουμε πολύ ψηλά.

Τα **Άγναντα** με την Αδελφότητα της Αθήνας, σε τέτοιες καλές προσπάθειες, θα είναι συμπαραστάτης και αρωγός της οποιας νέας Διοίκησης εκλεγεί".

Η παρουσία της Αδελφότητάς μας στη Γεν. Συνέλευση της Πανηπειρωτικής ήταν ηχηρή και δυναμική. Συμμετείχαν ως εκλεκτορες ο Πρόεδρος κ. Χρ. Χριστοδούλου, η κα Ευαγγελία Κ. Καπέλη και οι κ. κ. Κώστας Αρ. Παπακίτσος, Ιωάν. Λ. Φίλος, Χρ. Αρ. Παπακίτσος, χωρίς κανείς τους να εμπλακεί σε παραταξιακές αντιθέσεις και αντιπαραθέσεις.

Η 30^η Επέτειος της Εφημερίδας μας

(**Συνέχεια από τη σελίδα 1**)

1977) συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής: Πρόεδρος Στέφ. Μ. Φίλος, Αντιπρόεδρος Πανταζής Κ. Τούμπουρος, Γεν. Γραμματέας Χρ. Αρ. Παπακίτσος, Ταμίας Δημ. Γ. Σιαπάτης, Ειδ. Γραμματέας Χρ. Α. Τούμπουρος και μέλη Δημ. Ε. Λεμονιάς και Γ. Δ. Σκουληκαρίτης. Οι βασικοί του στόχοι ήταν: α) Η επαναδραστηριοποίηση της Αδελφότητας και β) Η έκδοση Εφημερίδας. Και τους δυο στόχους τους πέτυχε, μολονότι μετά το καλοκαίρι του 1976 είχε στερηθεί των υπηρεσιών του Προέδρου του, λόγω μετατάξεώς του στον κλάδο των Επιθεωρητών Δημ. Σχολείων, είχε μετατεθεί στην Κρήτη. Τόσο ο Αντιπρόεδρος που τον αναπλήρωνε, όσο και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ., με υπερπροσπάθεια κάλυψαν το, πράγματι, δυσαναπλήρωτο κενό που είχε αφήσει η μετάθεση του δραστήριου και οργανωτικού Προέδρου. Κατάφεραν, λίγο πριν λήξει η ετήσια θητεία τους, να εκδώσουν μηνιαία Εφημερίδα με τον τίτλο "ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ". Το πρώτο φύλλο της κυκλοφόρησε με ημερομηνία 31-5-1977. Υπεύθυνος έκδοσης ορίστηκε ο κ. Χρ. Αρ. Τούμπουρος που, και ουσιαστικά προσόντα διέθετε και γεμάτος όρεξη ήταν και, ως ιδιώτης, δεν είχε τους υπηρεσιακούς περιορισμούς που είχαν όσα από τα μέλη του Δ.Σ. ήταν δημόσιοι υπάλληλοι, υπό την ευρεία έννοια του όρου.

Η Εφημερίδα κυκλοφόρησε με τέσσερις σελίδες μικρού μεγέθους (25 x 35 εκ.) και έγινε ενθουσιωδώς δεκτή από τους όπου της Αγναντίτες και από τους φίλους του χωριού μας. Στο κύριο άρθρο του πρώτου εκείνου φύλλου, υπό τον τίτλο "ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΣ", έμπαιναν οι σκοποί και οριοθετούνταν τα πλαίσια της θεματογραφίας της Εφημερίδας. Στην απαρέγκλιτη τήρηση των πλαισίων εκείνων και κυρίως στην αποφυγή προσωπικών ή άλλων αντιπαραθέσεων οφείλεται η μακροήμερευση της Εφημερίδας. Το άρθρο εκείνο είχε συνταχθεί από τον Γεν. Γραμματέα της Αδελφότητας και είχε θεθεί υπόψη των μελών του Δ.Σ. μπροστά στα Γραφεία της τότε Νομαρχίας Δυτ. Αττικής στο Αιγάλεω, κατά την εθιμοτυπική επίσκεψη που κάναμε ως Δ.Σ. στον χωριανό μας Νομάρχη κ. Θάνο Χαμπίτη, στα μέσα Μαΐου 1977. Στο πρώτο εκείνο φύλλο, ελλείπει ύλη, εκτός από το ως άνω κύριο άρθρο (αναδημοσιεύτηκε στο φύλλο Απριλίου-Ιουνίου 1997 στα εικοστά γενέθλια της Εφημερίδας), φιλοξενήθηκε ποιήμα-ύμνος για τα Άγναντα του Εισαγγελέα Πρωτοδικών αείμνηστου ΓΙΩΡΓΟΥ ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ (θύμα τρομοκρατίας), και καταχωρίστηκαν ελάχιστες ειδήσεις και σχόλια αγναντίτικου ενδιαφέροντος, καθώς και τα πρώτα 21 από τα 36 άρθρα του Καταστατικού της Αδελφότητας. Είχε εκδοθεί βιαστικά για να θεθεί υπόψη της Γενικής Αρχαιρεσιακής Συνέλευσης της 19 Ιουνίου του 1977. Η Συνέλευση εκείνη, υπό την προεδρία του αείμνηστου Γεώρ. Ν. Στεργίου, στήριξε ομόφωνα την

έκδοση της Εφημερίδας. Είχε οριμάσει πλέον η ιδέα. Το Δ.Σ. της περιόδου εκείνης (Ιούνιος 1977-Μάιος 1978) είχε σαφή εντολή της Συνέλευσης να συνεχίσει την έκδοση της Εφημερίδας. Οι εκλεγέντες Χρ. Ε. Παπακίτσος (**Πρόεδρος**), Χρ. Αρ. Παπακίτσος (**Αντιπρόεδρος**), Χρ. Α. Τούμπουρος (**Γεν. Γραμματέας**), Κων/νος Χ. Νίκου (**Ειδ. Γραμματέας**), Βασίλ. Κ. Κωστάκης (**Ταμίας**) και **Μέλη** οι Γιώργος Β. Καπέλης και Γιώργος Δ. Σκουληκαρίτης, αναδείχθηκαν άξιοι της εμπιστοσύνης των χωριανών τους-μελών της Συνέλευσης. Όλοι, ο καθένας στον τομέα του, εργάστηκαν σκληρά και συνεργάστηκαν αρμονικά για να ανταποκριθούν με επιτυχία στις αυξημένες υποχρεώσεις που επωμίστηκαν με την έκδοση της Εφημερίδας.

Το στοίχημα το κέρδισαν! Το δεύτερο φύλλο της Εφημερίδας κυκλοφόρησε στο τέλος του ίδιου μήνα (30-6-1977), δέκα μόλις ημέρες μετά την εκλογή των ανωτέρω στη νέα Διοίκηση της Αδελφότητας! Η Εφημερίδα μας ξεκινώντας μικρή και ισχνή ως μηνιαία, αύξησε τις διαστάσεις της ως διμηνιαία και έκτοτε, μεστομένη, δοκιμασμένη και κατασταλαγμένη σε μέγεθος, μορφή, περιοδικότητα και προσανατολισμό, κυκλοφορεί σήμερα ως τριμηνιαία, προβάλλοντας τοπικά, αλλά και γενικότερα προβλήματα και θέματα. Την ξεκίνησαν τρεις-τέσσερις αθεράπευτα ρομαντικοί Αγναντίτες και αφού ξεπέρασε αρκετές "παιδικές αρρώστιες" και δύσκολες καμπές, κατάφερε τελικά να κλέψει τις καρδιές αναγνωστών και συνεργατών. Όλα τα μετά το 1976 Δ.Σ. της Αδελφότητάς μας έβαλαν το πετραδάκι τους και με τη βοήθεια και τη στήριξη των συνεχώς αυξανόμενων συνεργατών και συνδρομητών της, καθιερώθηκε πλέον ως μία από τις καλύτερες, μεγαλύτερες και δημοφιλέστερες Εφημερίδες του είδους της. Το μαρτυρούν οι συνεχώς αυξανόμενοι συνδρομητές της, που ήδη ξεπερνούν τους 2.000. Το μαρτυρεί το πλήθος και η ποιότητα των συνεργασιών. Οι δέκα και δώδεκα σελίδες της, συνήθως, δεν αρκούν, να φιλοξενήσουν τις συνεργασίες των συ-

ματριωτών και φίλων μας που, μέσα από τα κείμενά τους, αποκαλύπτουν τα πλούσια και ποικίλα κρυφά ταλέντα τους. Ιδιαίτερος αποδοτική είναι η προσφορά τους στην Ιστορία, τη Λαογραφία, τη Λογοτεχνία και στον εν γένει πνευματικό Πολιτισμό του τόπου μας. Εξίσου μεγάλη είναι η συμβολή της Εφημερίδας και στην προώθηση και επίλυση γενικότερων αναπτυξιακών, περιβαλλοντικών και άλλων προβλημάτων του χωριού μας, του Δήμου μας και της περιοχής των Τζουμέρκων γενικότερα.

Ας μου επιτραπεί να ξεχωρίσω και να εξάρω εδώ την ανεκτίμητη πνευματική προσφορά δύο εκλεκτών συγχωριανών μας, των αείμνηστων **Γιώργου Στεργίου** και **Στέφανου Φίλου**, οι οποίοι έφυγαν από τη ζωή κρατώντας σφιχτά στα χέρια τους την αστείρευτη δημοσιογραφική τους πένα, με την οποία λάμπρυναν μέχρι και την τελευταία τους στιγμή τις σελίδες της εφημερίδας μας.

Εύχομαι, και είμαι βέβαιος πως το εύχονται όλοι οι χωριανοί και οι φίλοι μας, η Εφημερίδα μας να εκατοστήσει τα χρόνια της και να χιλιάσει τα φύλλα της. Ως ένας από τους παλιότερους συντελεστές της έκδοσης, δεν σας κρύβω ότι καμαρώνω για την όποια συμβολή μου στην επιτυχία αυτής της δημοσιογραφικής προσπάθειας. Και άλλοι πολλοί, αλλά και όλοι οι χωριανοί μας δικαιούνται να νιώθουν εξίσου υπερήφανοι. Καθένας συνέβαλε και συμβάλλει με τον δικό του τρόπο και με τις δικές του δυνατότητες, ακόμη και με τη δική του τρέλα η οποία, αν και "είναι υπόθεση αυστηρά προσωπική" (όπως λέει κάποιος δημιουργός), εντούτοις, για εμάς τους Αγναντίτες, έχει μέσα της ζωφόρο πνευματικό φως και πολλούς ζειδωρούς χυμούς από τις ζουμερές ρίζες μας, που είναι φυτεμένες εκεί στην πατρίδα μας τη γη.

Η πνευματική φλόγα, όταν φωτίζει τα σκοτεινά και ζεσταίνει τα ψυχρά, προσφέρει πάντοτε γαλήνη και θαλπωρή, αρκεί να την προσέχουμε να μη μουντζουρώνει τα λευκά και πυρπολεί τα χρήσιμα.

Φωτο - αναμνήσεις

Διακρίνονται από αριστερά οι: Γ. Κωστάκης, Ιω. Μπασόκης, Κ. Ζάραγκας, Κ. Παπαγιάννης και Μαρία Κ. Τσώλη (Ούνα).

Κατάστημα
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ

Λαμπρινή Γεωρ. Σιαπάτη

Πλατεία Δημοσθένους 12 - Παιανία
τηλ. 210-6642992

ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Α). Η «ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΑΓΝΑΝΤΙΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ» χαιρετίζει την ιδέα - πρόταση για συγκρότηση συντονιστικού οργάνου όλων των πολιτιστικών φορέων του Δήμου Αγναντων και είναι πρόθυμη να συνεργαστεί με τους άλλους συλλόγους και Αδελφότητες για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού, αρκεί να μην υπάρχουν αποκλεισμοί, ανταγωνισμοί και προσωπικές φιλοδοξίες όπως σωστά επισημαίνει η Αδελφότητα Αθηνών και αφού εξετασθούν όλοι οι παράμετροι για τον τρόπο δημιουργίας και λειτουργίας του οργάνου αυτού.

Πιστεύουμε δε, ότι η συνάντηση των φορέων τον Αύγουστο στο χωριό μας θα είναι μια καλή ευκαιρία για μια τέτοια συζήτηση πάνω στην πρόταση της Αδελφότητας Αθηνών.

Β). Η Αδελφότητα Ιωαννίνων συγχαίρει όλους όσους πήραν την πρωτοβουλία για την επαναλειτουργία του πολιτιστικού συλλόγου «ΤΑ ΑΓΝΑΝΤΑ», με έδρα την Αγναντα, διότι πιστεύει ότι ο σύλλογος αυτός μπορεί να

παίζει πρωτεύοντα ρόλο στα πολιτιστικά δρώμενα του χωριού μας και συνεργαζόμενος με τους άλλους συλλόγους - Αδελφότητες των Αγναντιτών, να αναδείξουν και να ανεβάσουν την πολιτιστική κληρονομιά του χωριού μας. Εμείς σαν Αδελφότητα Ιωαννίνων, έχουμε όλη την καλή διάθεση για μια ειλικρινή συνεργασία μαζί τους. Για αυτό άλλωστε χαιρετίζουμε και την ενέργεια τους αυτή,

Γ). Η προγραμματισμένη εκδρομή της Αδελφότητας Ιωαννίνων δεν πραγματοποιήθηκε, αφενός μεν λόγω της απροθυμίας των συγχωριανών μας κι αφετέρου λόγω της οικονομικής δυσχέρειας που επικρατεί γενικά, αφού η πολιτική λιτότητας συνεχίζεται να εφαρμόζεται από την

υπουργία.

Ας ελπίσουμε ότι το νέο Δ.Σ. της Αδελφότητας που θα εκλεγεί το φθινόπωρο να πραγματοποιήσει παρόμοια εκδρομή στο εξωτερικό.

Δ). Και τέλος η Αδελφότητα Ιωαννίνων, ενημερώνει όλους τους συγχωριανούς και συνδημότες μας, ότι η λαϊκο-δημοτική βραδιά θα πραγματοποιηθεί στο χωριό μας, στις 4 Αυγούστου 2007, ημέρα Σάββατο το βράδυ στην άνω Πλατεία.

Θα γλεντήσουμε με τους καλλιτέχνες: Παναγιώτη Χαλιλόπουλο (στο κλαρίνο), Σπύρο Σκαμνέλο (στο μπουζούκι) και Ζωή Ράππη - Λάμπρο Βλαχάβα στο τραγούδι. Να είμαστε όλοι εκεί!!!

Από το Δ.Σ.
της Αδελφότητας

Αγάπη - Φιλία

Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και μεγαλύτερη προσοχή για τα μεγάλα αισθήματα που συναντάμε στη ζωή μας.

Σε μια γρήγορη και πρώτη σκέψη μοιάζουν να είναι όμοια, η αγάπη με τη φιλία, ύ-

στερα όμως χωρίς να το φαντάζεσαι μπορούν να αμβλυθούν με την ίδια ταχύτητα που πρωτοεμφανίστηκαν.

Σ' αυτή την περίπτωση ή υποφέρες για την αγάπη που σου προσφέρει ή κουράζεσαι για αυτήν και θέλεις εάν είναι δυνατόν ν' απαλλαγείς απ' αυτήν διότι πλέον δεν την αισθάνεσαι.

Αν θέλεις να είμαι ειλικρινής απεναντί σου εγώ είμαι απόλυτα σύμφωνος γι αυτό.

Η αγάπη είναι πάντοτε πολύ πιο επικίνδυνη από τη φιλία, διότι μοιάζει με πιο μεγάλη πηγή, που σε κάνει να υποφέρες τουλάχιστον θα 'λεγα τον έναν από τους δύο που αγαπούν. Στην αρχή σου κόβει την όρεξη για φαγητό, για ζωή για διασκέδαση και ύστερα καταλήγει να σου κάνει δυσάρεστη τη συνύπαρξη.

Έτσι σου εξατμίζεται, όχι μόνο η αγάπη αλλά ακόμα κι εκείνη η στολή που δυστυχώς δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς.

Αντίθετα με τη φιλία που είναι εκείνο το συναίσθημα που το νοιώθεις μέσα σε κάποια δευτερόλεπτα που ζεσταίνεται και τρέφεται στη διάρκεια μιας ατέλειωτης νύχτας του χειμώνα, όταν το κρύο τσουχτερό της μοναξιάς, σε κάνει να αισθανθείς τα πρώτα τοιμήματα.

Δεν ξέρω, αν ποτέ το νοιώσατε εσείς, εγώ όμως πιστεύω πως η αγάπη με το χρόνο, τείνει να λιγυστέψει, ενώ η φιλία τελειώνει πάντα με το να δυναμώνει αν είναι αληθινή.

Στοιχείο διαφοράς μεταξύ φιλίας και αγάπης είναι το ότι στη φιλία την πραγματική διακρίνεις την ανυπαρξία της ζωής.

Τελειώνοντας θα ήθελα να επιμείνω στο κεφάλαιο φιλία, θεωρώντας ότι η φιλία μεταξύ δύο γυναικών συνήθως καταλήγει άσχημα λόγω ζηλίας, μεταξύ δύο πραγματικών φίλων παίρνει μεγάλες διαστάσεις στο χρόνο.

Έτσι λοιπόν τελειώνοντας θα 'θελα να ευχηθώ σε σας όπως πασχίζετε να κάνετε μεγάλες φιλίες και μικρότερες αγάπες.

Τάσος Μπαλής
Χειρουργός - Γυναικολόγος

“Από την Τζουμερκιώτικη Λαλιά στη Λαϊκή μας Παράδοση”

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

βλίου, σημειώνουμε ιδιαίτερα το δεύτερο, που αναφέρεται στο Τζουμερκιώτικο λεξιλόγιο.

“Το λεξιλόγιο αυτό γράφει ο συγγραφέας στον πρόλογο του - δεν διαφέρει πολύ από το Ρουμελιώτικο, από τη γλώσσα των Ελλήνων του 1821...”

...Κύριο χαρακτηριστικό του Τζουμερκιώτικου Ιδιώματος είναι η αποκοπή, η μη δηλαδή προφορά των άτονων φωνηέντων στο τέλος των λέξεων, αλλά και στο εσωτερικό τους, καθώς και μερικών συμφώνων, εφ' όσον βέβαια η αποβολή αυτών των φθόγγων δεν καθιστούσε αδύνατη την προφορά των λέξεων. Σήμερα, σπάνια θα συναντήσεις συντοπίτη μας να ομιλεί όπως ομιλούσαν οι Τζουμερκιώτες στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα και πριν από αυτόν. Για αυτό, σε καμμία περίπτωση δεν προτείνεται η επιστροφή σ' αυτό το γλωσσικό ιδίωμα των προγόνων μας.

...Τους παπούδες μας και τις συνθήκες που όξυναν τη σκέψη τους προσπαθούμε να γνωρίσουμε. Γνωρίζεις καλύτερα τους ανθρώπους, όταν γνωρίζεις καλά τη γλώσσα τους...”

Η συλλογή του πλούσιου αυτού λεξιλογίου είναι καρπός πολυχρονής έρευνας, μεγάλου κό-

που και μόχθου, καθώς και έντονης επιθυμίας του συγγραφέα να διασώσει στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού, πράγμα που τον τιμά ιδιαίτερα.

Ο κ. Χ. Α. Παπακίτσος, συν/χος του Ο.Τ.Ε., με παιδαγωγικές σπουδές και ολιγόχρονη διδασκαλική υπηρεσία, είναι λογοτέχνης, ευφύμων γνωστός στον Ηπειρωτικό -κυρίως- χώρο από την πολύχρονη αρθρογραφία του στον Τζουμερκιώτικο τύπο γύρω από θέματα που απασχολούν το τμήμα αυτό της πατρίδας μας, καθώς και την πλούσια κοινωνική, πολιτιστική κ.τ.λ. δραστηριότητά του.

Το ανωτέρω πόνημα, εκτός από το λεξιλόγιο, περιέχει ακόμη άλλα τέσσερα κεφάλαια που αναφέρονται στη γλώσσα - γενικά - των Τζουμερκιωτών, στην παράδοση, τα ήθη, τα έθιμα, τις παραδόσεις, τις λαϊκές δοξασίες, στοιχεία της τοπικής ταυτότητάς των, και ολοκληρώνεται με τη σχετική βιβλιογραφία. Στο τέλος υπάρχει Παράρτημα (προσθήκη του Δήμου Αγναντων) που περιέχει κάρτη των Τζουμέρκων και μερικά χαρακτηριστικά τοπία των.

Ευχής έργο θα είναι να υπάρξουν καταγραφές τοπικών γλωσσικών ιδιωματικών λέξεων και από άλλα μέρη της Ελλάδος.

“Αγναντίτικα Λιχνίσματα”

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

ήθος, ντομπροσύνη, ευαισθησία και ανθρωπιά.

Στον δροσερό και αναζωογονητικό ίσκιο αυτών των αγνών ανθρώπων και αυτής της αμάλαγης φύσης υποδέχονται εμάς τους αναγνώστες τους οι δεμένοι με τον τόπο μας συγγραφείς, ποτίζοντάς μας με ζείδωρους χυμούς, που τους αντλούν απευθείας από τις γάργαρες πατρογονικές μας βρυσσομάνες! Προσπαθούν να μας συνεφέρουν από την αποπληξία που μας προξενεί το ήλιο και η απέραντη συναισθηματική έρημος, που αποχυμώνει και τσουρουφλίζουν καθημερινά τα άηλοτε χυμώδη και προφαντά άνθη της ανθρωπιάς μας!... Οι συγγραφείς, με λόγια βγαλμένα από το περίσσειμα της ψυχής τους και με διαπεγμένα φωτογραφικά στιγμιότυπα, επικαιροποιούν τα περασμένα και ενεργοποιούν τις μαγικές σειρήνες του χωριού μας που, πκώντας μας στην ψυχή μας θεοπέσια, μας κρατούν “κολλημένους” σ' αυτή τη μελίρρυτα σειρνούσσα γη των προγόνων μας!

Τα υλικά - συναισθηματικά, ιστορικά και κοινωνικά - που οι συγγραφείς προσφέρουν στον κάθε αναγνώστη, είναι κατάλληλα για να οικοδομήσει ο καθένας μόνος του, με την τεχντροπία της επιλογής του, το είδος της γέφυρας που θέλει να τον ενώνει με την

πατρώα γη. Είναι επιμελώς “λιχνισμένα” και προσεκτικά κρησαρισμένα. Δεν σκοντάφτουν οι συγγραφείς επάνω στα εμπασθή, δικαστικά και μοιρασμένα κατάλοιπα του πρώτου μισού, και πλέον, του περασμένου αιώνα, με τις τόσο αλλοπρόσασθες και αμφιλεγόμενες εκφάνσεις του, παρόλη την απαραίτητη για την πληρότητα του έργου αναδρομή τους προς την τότε εποχή και τους ανθρώπους της. Φρόντισαν να μην τα βρουν μπροστά τους ούτε οι ίδιοι ούτε οι αναγνώστες τους. “Τά 'στείλαν στον άνεμο” με τα επιμελημένα και αλληπαλά “λιχνίσματα” τους.

Η καθαρότητα αυτή δίνει στο βιβλίο διαβατήριο για όλα τα ράφια των βιβλιοθηκών των χωριανών μας, ώστε η κάθε μια από αυτές να γίνει και ένα “Αραράτ”, όπου θα στέκεται ασάνως μια ακόμα πνευματική κιβωτός, η οποία θα διατρεί στ' αμπάρια του τοπικού μας πολιτισμού, της τοπικής μας ιστορίας, της ανθρωπιάς μας και της προσωπικής μας υπερηφάνειας και μνήμης.

Συγχαρητήρια στους συγγραφείς! Περιμένουμε και άλλες, ποιητικές και καλές, δημιουργίες. Συγχαρητήρια και στο Δήμαρχο κ. Χρ. Χασιάκο και στους Δημοτικούς Συμβούλους που στηρίζουν τέτοιες αξιόπαινες προσφορές στον τόπο μας.

Η σειρηνούσα* γη

Μάγια μάς έχει κάνει το πλάνο μας χωριό · αλλιώς δεν εξηγείται τόσος σεβντάς γι αυτό !... Μας θέλγει, μας ευφραίνει η σειρηνούσα η γη, και με τις μαργιολιές της, μας κλέβει την ψυχή! Μας ξελογιάζει η φύση, ο ουρανός, η γη, των πτερωτών οι αίνοι, του αγέρα η πνοή. Εικόνες κι αναμνήσεις, πρόσφατες και παλιές, στο νου μας στροβιλίζουν έντονες, εναργές. Όλα μάς συναρπάζουν, μας παίρνουν το μυαλό κι αρχίζει τα σιργιάνια σε όλο το χωριό. Περνά από κρύες βρύσες και λόφους και δρυμούς και έρμα εξωκλήσια και τόπους ζωτικών!... Και σταματά σε τάφους, θυμάται τις μορφές, ανάβει ένα κεράκι και κάνει προσευχές...

Χρ. Αρ. Παπακίτσος

*Σειρηνούσα γη: τόπος απ' όπου ακούγεται ακατάπαυτα η ξελογιάστρα μουσική των μυθικών Σειρήνων.

Η ΖΩΗ ΜΑΣ

Είναι ωραία η ζωή, να ξέρεις να τη ζήσεις, χωρίς πολλές αναποδιές, χωρίς παρεξηγήσεις.

Έχει η ζωή σκοντάματα, που φέρνουν τα κλάματα, και πολλές αναποδιές και λύπες και χαρές.

Άλλοι ανεβαίνουν στη ζωή και άλλοι κατεβαίνουν και μερικοί σκοντάφτουν, στο δρόμο που πηγαίνουν.

Όπως τύχει κι' όπως λάχει, τα φέρνει η ζωή μονάχη, άλλοτε όπως τα θέλεις και άλλοτε όπως δεν θέλεις.

Αλήθειες κρυμμένες,

υπάρχουν στη ζωή, που δεν τις ξέρουν όλοι, τις ξέρουν μερικοί.

Στη ζωή μας γίνονται, πράγματα πολλά και κρυφά και φανερά και καλά και κακά.

Τριαντάφυλλο είναι η ζωή, μέσα σ' αυτή την πλάση, σου μπαίνει το αγράθι.

Όπως είναι η ζωή, πρέπει να τη δεχτούμε, αφού να την αλλάξουμε καθόλου δεν μπορούμε.

Ο ποιητής - ιερέας
ΝΙΚΟΛ. Ε. ΜΗΤΣΟΣ

Κτιστάδες Αρτας 2004

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΦΩΚ. ΠΑΠΑΚΙΤΣΟΥ

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Επιστημονικός συνεργάτης Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος, ΚΑΤ

ιατρείο: Λ. Πεντέλης 51 - Βριλήσσια
τηλ. 210-8100127 - κιν.: 6944-182079

E-mail: eypak@med.uoa.gr

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

Ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, που ψηφίστηκε πέρυσι τέτοιον καιρό, επιτέλους εκχωρεί μερικές βασικές αρμοδιότητες και στα Τοπικά Συμβούλια των Δημοτικών Διαμερισμάτων για να μπορούν να αντιμετωπίζουν άμεσα τα επείγοντα ζητήματα και προβλήματα των χωριών τους. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων αυτών είναι:

Η άρση βλαβών σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, η συντήρηση και η λειτουργία "Παιδικών Χαρών" και άλλων κοινοτικών χώρων, η αποκατάσταση ζημιών επείγοντος χαρακτήρα σε κοινοτικούς και αγροτικούς δρόμους, σε γεφύρια, πλατείες και κοινόχρηστους χώρους, η μέριμνα για τον ηλεκτροφωτισμό και τη λειτουργία των χώρων κοινής χρήσης του Δημοτικού Διαμερισματος, η εκτέλεση πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και η συντήρηση των συναφών προς αυτά εγκαταστάσεων, καθώς και πολλές άλλες ευθύνες και αρμοδιότητες, που είμαστε βέβαιοι πως τις γνωρίζουν καλύτερα από εμάς τα Μέλη των Τοπικών Συμβουλίων και θα τις ασκούν υπεύθυνα, και ως δικαιώματα και ως καθήκοντα και υποχρεώσεις.

Το Τοπικό Συμβούλιο κάθε χωριού συνεδριάζει και αποφασίζει κατά πλειοψηφία και κατά συνείδηση, με γνώμονα πάντοτε το συμφέρον του τόπου. Ο χρόνος της απασχόλησης και το μέγεθος της προσφοράς των μελών του Τ. Σ. στο χωριό τους, δεν πρέπει να ευθυγραμμίζεται με το ύψος της αποζημίωσης που αυτά παίρνουν για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις. Η προσφορά τους πρέπει να είναι και να φαίνεται ασυγκρίτως μεγαλύτερη. Δεν κάνουν, άλλωστε, αγγαρεία!... Δική τους επιλογή ήταν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΕΙ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΝΕΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΙΟΥΛΙΟΥ 2007, ΩΡΑ 10.00 π.μ. ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟΥ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ.

★★★

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΝΑΝΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗΝ 8^η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007, ΩΡΑ 10.30 π.μ. ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΝΑΝΤΩΝ (μπροστά στο Δημαρχείο).

★★★

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΑΓΝΑΝΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1950-1965 ΘΑ ΣΥΝΑΝΤΗΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΝΑΝΤΩΝ (μπροστά στο Δημαρχείο) ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007, ΩΡΑ 10.00 π.μ.

➔
 λευταία αυτά ήταν δική του ουρά και ευθυμολόγημα, το κερασάκι του μοιρολόγιου.

Πολλές φορές καθόταν μόνος του, χωρίς να πλησιάζει, ή να μιλήσει, ή να πει «καλημέρα» ή «καλησπέρα» σε κανένα, επίτηδες, και έπινε τον καφέ του. Άλλοι τον καθούσαν στην παρέα τους και άλλοι τον προκαλούσαν να πει κάτι. Αυτός άκουε αδιάφορος και τελικά απαντούσε δήθεν θυμωμένος: Αφήστε με ήσυχο, δεν μπορώ ν' ακούω τα χαζά σας. Πετιέται κάποιος και του λέει με σοβαροφάνεια: Εσύ, Χρήστο, δεν έχεις κουκούτσι μαυρό στο κεφάλι σου που λες τα παρασάνταλα και τ' ακούει ο κόσμος. Μυαλό έχω πολύ, απαντάει ο μπάρμπα Χρήστος, περισσότερο απ' το δικό σου, που μου φτάνει ν' αλείψω ένα σπίτι, νου δεν έχω.

- Γιατί; - Απ' την πολυκαιρία.- Πες γεράματα.- Δεν με συμφέρει και συνέχιζε συμβουλευτικά: Τον στραβό να μην- τον πεις ποτέ στραβό, ούτε τον κουτσό, κουτσό, ούτε τον γέρο, γεροξεκούτη, είναι αμαρτία, είναι κρίμα. Όταν τον ρωτούσαν γιατί περπατάει αργά, απαντούσε δίσημα

και χρησικά: Δεν έχω ποδαρμία να σ' κώσω.

Ένα μεσημέρι στον ίσκιο του πλάτανου στο παντοπωλείο του μακαρίτη Βαγγέλη Αηδόνη (πριν γίνει ο αμαξιτός δρόμος) μια παρέα έπαιζε το τριόμφο της και δίπλα ο μπάρμπα Χρήστος σκυφτός χάριδεε αμίλητος το μπαστούνι του. Ο μακαρίτης Γιώργος Παπαγιάννης είχε μαζέψει στο σεντόνι την πραμάτια του πιο κάτω στο πλάτανάκι του παλιού Δημοτικού Σχολείου, την έδεσε σταυρωτά και πήγε στην παρέα και κάθισε. Το μάτι του μπάρμπα Χρήστου έπιασε το ξεκούμπωτο παντελόνι του και του λέει: Γιώργο, πέρασε η ώρα, κλείσε το μαγαζί σου, θα σε γράψουν. Τόκλεια, του απάντησε και κοίταξε προς τον πλάτανο.

-Όχι εκείνο, αυτό, λέει ο μπάρμπα Χρήστος, δείχνοντας το παντελόνι του.

Αναφέρθηκαν λίγα από τα μοιρολόγια του μπάρμπα Χρήστου. Τα χοντρά, αδιάντροπα και ανομολόγητα παρασάνταλά του τα μοιρολούσε μόνο όταν επίμονα του τα ζητούσαν και δεν ήταν γύρω του παιδιά ή ξένος. Σεβόταν και πρόσεχε πολύ τον περίγυρό του, γιατί ήταν αγαπητός και συμπαθής στο χωριό.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΧΩΡΙΑΝΩΝ ΜΑΣ ΓΙΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Λάβαμε, από τους συγχωριανούς μας Γεώργιο Κωστάκη και Βασίλειο Καρύδη, και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή.

Προς κ. Πρόεδρο Τοπικού Συμβουλίου Αγνάντων Δήμου Αγνάντων κ. Χρ. Κοντογεώργο Κύριε Πρόεδρε,

Ενόψει της κατάρτισης του Τεχνικού Προγράμματος στον υπό ψηφίση προϋπολογισμό του Δήμου Αγνάντων, για το έτος 2007, σας καταθέτουμε μερικές σκέψεις που μπορούν να ενταχθούν στις προτάσεις του Τ.Δ. Αγνάντων για το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Αγνάντων και να συμβάλλουν σε μια ποιοτική αλλά και ουσιαστική αναβάθμιση του Τ.Δ. Αγνάντων αλλά και στην συνολικότερη εικόνα του Δήμου μας.

Αγναντα 3/1/2007

Γεώργιος Κωστάκης - Β. Καρύδης

Σας επισυνάπτουμε σχετικό έγγραφο:

ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΝΑ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΨΗ ΟΙ ΤΟΠΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΟΥ Δ.Δ. ΑΓΝΑΝΤΩΝ ΝΑ ΔΕΣΜΕΥΤΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΙΣΗΓΗΘΟΥΝ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α) Προστασία φυσικού περιβάλλοντος από τα λύματα.

β) Καθαριότητα πλατειών - δρόμων, νεκροταφείων, παιδική χαρά, πεζοδρόμια.

γ) Ανακαίνιση δικτύου ύδρευσης, καθαρισμός υδρομαστεύσεως, δεξαμενών, δίκτυα διανομής. Όπως γνωρίζουμε πέρασαν αρκετά χρόνια που δεν έχουν καθαριστεί.

Να λειτουργήσει η δεξαμενή Μακρυκάμπου.

Να γίνει το έργο της πηγής Σκαλούλας.

Να γίνει η ανακατασκευή της πηγής Γκούρας.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΥΔΡΕΥΣΗΣ Δ.Δ.Α.

Είναι το πρώτο που έγινε το 1972 περίπου. Την εποχή εκείνη ήταν πάρα πολλοί οι δραυλικοί που έκαναν παροχές και όποτε ήθελε ο καθένας εκτελούσε παροχές, άλλες με υδρομητρητές και άλλες τυφλές, που κατά τη γνώμη μου ίσως να υπάρχουν ακόμα.

Η μορφολογία του εδάφους έχει πάρει πολλές μετατροπές, σε πολλά σημεία έγιναν διανύξεις δρόμων και αλλού έχουν μπαζωθεί τα δίκτυα.

Από τη μακροχρόνια κατασκευή λογικό είναι να φθείρονται τα υλικά και να υπάρχουν διαρροές.

Οι υδρομετρητές δεν είναι στην κατάλληλη θέση για έλεγχο και για καταμέτρηση.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

α) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΟΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΜΕ ΠΕΤΡΙΝΟ ΤΟΙΧΟ

β) Αξιοποίηση του ρέματος

Χρήστος Ζάραγκας.
Κράτα γερά, μπάρμπα-Χρήστο.

(Γέφυρα Μπαλαδήμα). Πρέπει να γίνει τεχνικός θόλος που θα προσφέρει πολλαπλή βοήθεια στη μορφολογία του εδάφους, καθώς επίσης και στους κατοίκους τριγύρω.

1ο. Θα στηρίξει τη δεξιά πλευρά στη θέση Παλιάμπελα όπου υπάρχουν τοπικές κατολισθήσεις κάθε χρόνο.

2ο. Έχει τη δυνατότητα να δώσει πρόσβαση στο δρόμο Μακρυκάμπου στην «οικία Φλούδα».

Επίσης αποκτούν δρόμο οι κάτοικοι της Κοίμησης της Θεοτόκου και έτσι μ' αυτόν τον τρόπο αξιοποιούν τα κτήματά τους για πολλούς λόγους. π.χ. να έχουν πρόσβαση τα αυτοκίνητά του στα σπίτια τους, και να έχουν την δυνατότητα για πάρκινγκ, έτσι ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός αυτοκινήτων ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες, όπου υπάρχει μεγάλη κίνηση.

Να συνεχιστεί ο θολωτός οχητός από «πλατεία Αγ. Γεωργίου» μέχρι στο Κ.Υ. Αγνάντων σε πρώτη φάση. Το έργο αυτό είναι ακόμη μεγαλύτερης αξίας γιατί:

1) Στηρίζει το έδαφος δεξιά και αριστερά από τοπικές κατολισθήσεις.

2) Δίνει ομαλή βατότητα στους κατοίκους να πηγαίνουν στο Κ.Υ.

3) Μειώνει την απόσταση κατά 50% σε σχέση με την απόσταση που έχει ο υπάρχων, ο οποίος κατά τους χειμερινούς μήνες με παγωνιές και χιόνια είναι πολύ δύσκολος και ειδικά για υπερήλικες.

Ο δρόμος αυτός είχε προγραμματιστεί από τη θέση αυτή αλλά έμεινε στα χαρτιά.

4) Διευκολύνει περίπου 10 οικογένειες που δεν έχουν δρόμο.

5) Προσεγγίζει την ακίνητη περιουσία του αείμνηστου καθηγητή ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΠΟΝΙΑΚΟΥ, που πρέπει η τοπική Αυτοδιοίκηση να την αξιοποιήσει και θα είναι υπόδειγμα στο τοπικό Δ.Δ.Α.

6) Αν συνεχίσει μελλοντικά προσφέρει μια υποδομή για 400 περίπου μέτρα στο δρόμο Σάλτσι - Σκελα - Μακρυκάμπο - Κουνάκια - Βοσκοτόπια - Στρανά θα υπάρχει πρόσβαση σ' αυτό το δρόμο.

Ο δρόμος που εξυπηρετούνται οι παραπάνω Συνοικισμοί και ειδικά ο δρόμος «Σάλτσι» είναι πολύ στενός και ανηφορικός για μεγάλα αυτοκίνητα και ειδικά τους χειμερινούς μήνες με χιόνια και παγωνιές επικίν-

δυνος.

Καταθέτω μια γνώμη.

Εάν είναι δυνατόν να γίνουν ενέργειες για τα τρία έργα «ΣΤΗΡΗΞΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ - ΟΙ ΘΟΛΟΙ ΤΩΝ ΡΕΜΑΤΩΝ» να κατασκευαστούν από τη Δ/ση Δασών.

ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

1) Να εφαρμοστεί η Κοινοτική Απόφαση με την υπ' αριθμό 1092 - 9/9/1997 η οποία βρίσκεται στα χαρτιά. Υδρευση αγροτικού οικισμού Διακόπι - Βίλια και περιγύρα.

2) Στη θέση «Σάλτσι» να γίνει κόμβος εισόδου - εξόδου στην έδρα του Δήμου με τον κατάλληλο φωτισμό, διότι εκεί υπάρχουν πέντε διασταυρώσεις.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Ηλεκτροφωτισμός περιφερειακή στον Κεντρικό Αμαξωτό δρόμο από «Αγία Παρασκευή» έως Αγίους Δημήτριους.

Ενέργειες προς την Πολεοδομία που να δίνει μια λύση για την νομιμοποίηση των πατρικών Ακινήτων για όσους ενδιαφέρονται βέβαια.

Να προγραμματιστούν αρδευτικά έργα για την πρόληψη της λειψυδρίας.

Δεντροφύτευση καλλωπιστικών δέντρων σε χώρους που χρειάζονται.

Να συντηρηθεί όλη η φυτεία που υπάρχει τεχνητή και φυσική όπως στην Εκκλησία Κοίμησης της Θεοτόκου, πλατεία Αγ. Γεωργίου και όλη η έκταση από το Σάλτσι μέχρι την Αγία Παρασκευή.

Σ' αυτά πρέπει να διορίσουν κάποιον ειδικά από την Άνοιξη και έως το τέλος φθινοπώρου να τα προσέχει και να τα περιποιείται (κούρεμα - ξύρισμα - σκάψιμο - πότισμα). Δυστυχώς φωνή βοώντος εν τη ερήμω.

Τα έργα δεν γίνονται σε μια ημέρα, σ' ένα μήνα ή σ' ένα χρόνο. Χρειάζεται απ' όλους μας μια συνεργασία και καλή διάθεση. Πρέπει να υπάρχει σεβασμός στο χώρο που γεννηθήκαμε και δημιουργηθήκαμε.

Τα έργα πρέπει να έχουν μια σειρά για να γίνει η σωστή δρομολόγησή τους.

Η αρχή είναι το ήμισυ του τέλους.

Προγραμματισμός - Μελέτη - Προϋπολογισμός.

Παρακαλούμε για τις δικές σας εισηγήσεις.

ΑΓΝΑΝΤΑ 3 Ιανουαρίου 2007

Γεώργιος Κωστάκης - Βασίλειος Καρύδης

* Το παραπάνω κείμενο, ύστερα από απαίτηση των συντακτών του, καταχωρίζεται αυτούσιο, χωρίς καμιά επέμβαση της Συντ. Επιτροπής, στη σύνταξη και στη δομή του.

Η αδελφότητα σας καλεί όλους στις 5 Αυγούστου, ημέρα Κυριακή, μετά τη Θεία λειτουργία, στην πλατεία εμπρός στο Δημαρχείο για να συζητήσουμε, να μας ακούσετε και να καταθέσετε και εσείς τις απόψεις σας.

Καλοκαιρινές αθλητικές εκδηλώσεις στην Αγναντα

5-9 Ιουλίου: Ποδόσφαιρο για μικρά αγόρια και κορότσια

7-11 Ιουλίου: Ποδήλατο, τρέξιμο, εκδρομή, τάβλι

11-14 Ιουλίου: Ποδόσφαιρο μεταξύ των χωριών στον Καταρράκτη